

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»

Форма навчання: Заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: **«Країни «Групи двадцяти» у розвитку світової економіки»**

здобувача: Вареник Олени Сергіївни

Науковий керівник: д.е.н., професор Циганкова Т.М.

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Циганкова Т.М.

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Факультет Міжнародної економіки та менеджменту

Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

| | |
|-------------------------------------|--|
| ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА | «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА» |
| ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ | 05 Соціальні та поведінкові науки |
| СПЕЦІАЛЬНІСТЬ | 051 «ЕКОНОМІКА» |

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

« _____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Циганкова Т.М.

« _____ » _____ 2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Вареник Олені Сергіївні

заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Країни «Групи двадцяти» у розвитку світової економіки»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " _____ " _____ 2023 р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

| | |
|-----------------|---|
| Розділ 1 | Теоретичні засади діяльності сучасних міжнародних організацій |
| Розділ 2 | Діяльність «Групи двадцяти» з розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин |

| | |
|---|--|
| Об'єкт дослідження: | Процеси розвитку міжнародних організацій та їх вплив на світову економіку. |
| Предмет дослідження: | Особливості, напрями та пріоритети функціонування «Групи двадцяти» та її вплив на розвиток світової економіки. |
| Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи: | Аналіз впливу країн G20 на світову економічну систему. «Велика двадцятка» представляє групу великих економік, які відіграють значну роль у формуванні глобальної економічної політики. Досліджуючи економічну динаміку, політику та взаємодію між країнами G20, ця бакалаврська робота має на меті забезпечити повне розуміння їхнього впливу на міжнародний економічний ландшафт. |

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

1. Дослідити теоретичні засади діяльності сучасних міжнародних організацій.
2. Описати цілі, функції та механізми діяльності «Групи двадцяти».
3. Надати загальну характеристику діяльності «Групи двадцяти» та конкурентних позицій країн-членів організації у світовій економіці.

У розділі 2

1. Визначити конкурентні позиції G20 та країн-членів організації у світовій економіці.
2. Оцінити ключові досягнення «Групи двадцяти» у царині поглиблення та динамізації міжнародних економічних відносин.
3. Визначити перспективи функціонування «Групи двадцяти» в контексті сучасних глобальних викликів та стратегічні напрями покращення ефективності її діяльності.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

Циганкова Т.М.

(ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2023 р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

Вареник О.С.

(ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2023 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 64 сторінки, 1 таблицю, 20 рисунків, список використаних джерел з 48 найменувань, 3 додатки

КРАЇНИ «ГРУПИ ДВАДЦЯТИ» У РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Об'єктом дослідження виступають процеси розвитку міжнародних організацій та їх вплив на світову економіку.

Предметом дослідження є особливості, напрями та пріоритети функціонування «Групи двадцяти» та її вплив на розвиток світової економіки.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає в аналізі впливу країн G20 на світову економічну систему. Досліджуючи економічну динаміку, політику та взаємодію між країнами G20, ця бакалаврська робота має на меті забезпечити повне розуміння їхнього впливу на міжнародний економічний ландшафт.

Завданнями роботи є:

- дослідити теоретичні засади діяльності сучасних міжнародних організацій;
- описати цілі, функції та механізми діяльності «Групи двадцяти»;
- надати загальну характеристику діяльності «Групи двадцяти» та конкурентних позицій країн-членів організації у світовій економіці;
- визначити конкурентні позиції G20 та країн-членів організації у світовій економіці.
- оцінити ключові досягнення «Групи двадцяти» у царині поглиблення та динамізації міжнародних економічних відносин;
- визначити перспективи функціонування «Групи двадцяти» в контексті сучасних глобальних викликів та стратегічні напрями покращення ефективності її діяльності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці заходів щодо покращення економічної співпраці урядів країн з «Групою двадцяти» та можливості застосування пропозицій та рекомендацій для забезпечення світової гармонії за допомогою цих заходів.

Період виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – лютий - травень 2023р.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2023р.

Рік захисту роботи 2023р.

Ключові слова: «Група двадцяти», світова економіка, міжнародні економічні відносини, міжнародна організація, міжнародна інституціональна система.

Відгук
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачки факультету Міжнародної економіки та менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Вареник Олени Сергіївни

На тему «Країни «Групи двадцяти» у розвитку світової економіки»

1. Актуальність теми полягає, з одного боку, у пришвидшенні інституціоналізації глобального економічного розвитку, а з іншого - у недостатній ефективності існуючих міжнародних організацій, зокрема міждержавних, зниженню їх внеску у досягнення заявлених цілей функціонування.
2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: структура роботи повністю відповідає завданню, питання викладені досить повно, логічно і конструктивно; є баланс між теоретичною та аналітичною частинами роботи; висновки та рекомендації випливають з аналізу; рекомендаційна частина пов'язана зі змістом роботи.
3. Наявність самостійних розробок автора: до таких можна віднести характеристику конкурентних позицій G-20 та країн-членів у світовій економіці; ретроспективу пріоритетів діяльності організації з оцінкою сучасних позицій; виокремлення сучасних проблем в діяльності та окреслення шляхів їх розв'язання.
4. Цінність теоретичних висновків і практичних рекомендацій: робота має певну теоретичну і практичну цінність як завершене дослідження, що відповідає визначеній меті.
5. Наявність недоліків: автору слід було більше уваги в роботі приділити сучасному етапу діяльності організації, виявленню протиріч між країнами-учасниками та виходячи з цього, оцінити її реальний вплив на розвиток світової економіки у перспективі.
6. Загальна оцінка змістової частини КБР та її допущення до захисту перед ЕК: робота відповідає вимогам та допускається до захисту перед ЕК.

Наукова керівниця: завідувач кафедри, д.е.н., професор

Тетяна Циганкова

“30” травня 2023 р.

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| ВСТУП..... | 3 |
| РОЗДІЛ 1..... | 6 |
| ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ..... | 6 |
| 1.1. Ретроспектива розвитку та сутність міжнародних організацій..... | 6 |
| 1.2. Сучасна інституціональна система міжнародних економічних відносин.... | 12 |
| 1.3. Цілі, функції та механізми діяльності «Групи двадцяти»..... | 17 |
| РОЗДІЛ 2..... | 27 |
| ДІЯЛЬНІСТЬ «ГРУПИ ДВАДЦЯТИ» З РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН..... | 27 |
| 2.1. Конкурентні позиції G20 та країн-членів організації у світовій економіці. | 27 |
| 2.2. Ключові досягнення G20 у царині поглиблення та динамізації міжнародних економічних відносин..... | 36 |
| 2.3. Проблеми та перспективи функціонування G20 в контексті сучасних глобальних викликів..... | 48 |
| ВИСНОВКИ..... | 56 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ..... | 60 |
| ДОДАТКИ..... | 65 |

ВСТУП

Актуальність теми. Кожного дня світ стикається з величезною кількістю викликів, які впливають на економіки країн та їх становище у світовій екосистемі. Стабільно висока та широкомасштабна інфляція, слабкі темпи зростання в Китаї, пандемія та загострення кризи на ринку нерухомості, вторгнення Росії в Україну та пов'язані з цим санкції, що сприяють постійним перебоєм у постачанні, зростанню продовольчої безпеки та енергетичним занепокоєнням, - це все лише невелика частина з поміж багатьох викликів, з якими держави борються кожного дня, щоб досягти стабільності у світі. Співпраця урядів держав з Міжнародними організаціями, а в нашому випадку саме з «Великою двадцяткою», - це ключ до забезпечення світової гармонії. G20 відіграє вирішальну роль у вирішенні більшості глобальних викликів, підтримці та покращенні глобальної співпраці. Вона, як показала історія, діє швидко та рішуче. Її з впевненістю можна вважати головним майданчиком для міжнародної фінансової та економічної співпраці. Період фінансової кризи у 2008 році - це неперевершений початок її впливу на геополітичну та економічну стабільність. А період пандемії COVID-19 ще більше проявив її значущість для кожної країни на будь-якому континенті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження результатів діяльності «Великої двадцятки» можливе, в цілому, за допомогою зарубіжних офіційних документів організації щодо результатів самітів, розміщених на офіційному веб-сайті групи та її членів; статистичних розрахунків працівників МВФ, СОТ, СБ, ОЕСР; економічних статей, наукових робіт та досліджень щодо ефективності прийняття рішень організації.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є аналіз впливу країн G20 на світову економічну систему. «Велика двадцятка» представляє групу великих економік, які відіграють значну роль у формуванні глобальної економічної політики. Досліджуючи економічну динаміку, політику та взаємодію між країнами G20, ця бакалаврська робота має на меті забезпечити повне розуміння їхнього впливу на міжнародний економічний ландшафт.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені такі основні **завдання**:

- дослідити теоретичні засади діяльності сучасних міжнародних організацій;
- описати цілі, функції та механізми діяльності «Групи двадцяти»;
- надати загальну характеристику діяльності «Групи двадцяти» та конкурентних позицій країн-членів організації у світовій економіці;
- визначити конкурентні позиції G20 та країн-членів організації у світовій економіці.
- оцінити ключові досягнення «Групи двадцяти» у царині поглиблення та динамізації міжнародних економічних відносин;
- визначити перспективи функціонування «Групи двадцяти» в контексті сучасних глобальних викликів та стратегічні напрямки покращення ефективності її діяльності.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку міжнародних організацій та їх вплив на світову економіку.

Предметом дослідження є особливості, напрями та пріоритети функціонування «Групи двадцяти» та її вплив на розвиток світової економіки.

Методи дослідження. Для дослідження поставлених у роботі процесів та вирішення ключових завдань автором було використано загальнонаукові методи розуміння об'єктивної дійсності, а також наступні економічні методи: комплексний аналіз; аналіз і синтез; метод опису; порівняльний та економічний аналіз.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів бакалаврської роботи полягає у авторській пропозиції щодо пріоритетів діяльності «Групи двадцяти» у вирішенні актуальних економічних та соціальних проблем, а також власна позиція щодо майбутнього організації під тиском нових викликів світу.

Інформаційною базою дослідження - є монографії, статті, підручники та інші роботи українських та зарубіжних науковців; статистичні дані, опубліковані

на офіційних сайтах МВФ, ООН, СОТ, Світового банку тощо; офіційні матеріали органів держав-учасниць «Групи двадцяти»; річні звіти та результати діяльності організації тощо.

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна бакалаврська робота студента викладена на 64 сторінках комп'ютерного тексту, складається з вступу, двох розділів та шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків із 48 та 3 найменувань відповідно. Робота також включає 1 таблицю та 20 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1. Ретроспектива розвитку та сутність міжнародних організацій

Міжнародні організації (МО) є надзвичайно важливою частиною світової політики. Важко уявити існування глобальної взаємопов'язаної спільноти без роботи міжнародних організацій. Дуже часто саме вони встановлюють норми та стандарти, формулюють і впроваджують міжнародне право, допомагають державам, що перебувають у складних умовах або просто потребують допомоги, полегшують страждання, сприяють вирішенню конфліктів і допомагають забезпечити продовольчу безпеку для мільйонів життів.

Міжнародні організації - це транснаціональні організації між більш ніж двома суверенними державами, які створені для спільного вирішення проблем розвитку. Вони діють згідно міжнародного договору зі спільною метою на постійній основі, мають постійні органи, що наділені міжнародною правосуб'єктністю та діють відповідно до загальновизнаних норм та принципів міжнародного права.

Поява і розвиток міжнародних організацій нерозривно пов'язані, в першу чергу, з розвитком людства, тобто розвитком цивілізацій, держав, промисловості та міжнародного права. Вчені по-різному підходять до питання періодизації та розвитку міжнародного права.

Міжнародне право в новий час умовно виділяє чотири основні стадії розвитку міжнародного права:

- 1) Вестфальський мир 1648 року - Віденський конгрес 1815 року;
- 2) 1815 рік - Версальський мирний договір 1919 року;
- 3) 1919 рік - створення ООН 1945 року;
- 4) сучасний етап, який триває під знаком системи ООН.

Постійні міжнародні організації почали виникати в середині XIX ст. та спочатку не вважалися суб'єктами міжнародного права. Але в першій половині XX ст., як стверджують вчені-міжнародники, їхнє становище почало змінюватися. Створення нових міжнародних організацій та активізація їх діяльності зі спеціальних питань призвела до набуття ознак правосуб'єктності. Крім того, поява до другої половини XX ст. багатьох нових держав і поживлення співпраці між новоутвореними та існуючими державами призвела до збільшення кількості міжнародних організацій та зміни їх правового статусу.

Проте не можна заперечувати, що до XIX ст. не існували угруповання, які були «предками» сучасних міжнародних організацій. Попередники сучасних міжнародних організацій володіли дуже схожими рисами, притаманними сучасним, а саме: наявністю спільних цілей та постійних органів, а також встановлений порядок роботи.

Наявним прикладом цього є існування у VI-IV ст. до н.е. у Стародавній Греції таких двох типів міжнародних інститутів, як амфіктіонії та сіммахії.

Амфіктіонії - це релігійно-політичні союзи Стародавньої Греції, які спочатку створювалися виключно з релігійною метою для відправлення релігійних культів, покарання порушників священних звичаїв тощо. Згодом амфіктіонії почали надавати певний політичний вплив на міжнародні відносини. Вони створили перші правила, що стосувались війни, а саме: заборону під час війни руйнувати міста, що належать до союзу амфіктіонії, заборону позбавляти їх води під час облог та наказ охороняти загальними силами храмове майно [1, с.2].

Сіммахії, в свою чергу, являли собою союзи (коаліції) держав, які мали військово-політичні цілі. Оскільки в кожному з відомих союзів такого роду одна з держав політично домінувала, нав'язуючи свою волю іншим членам об'єднання, іноді їх називають гегемоніями [2, с.48]. До найбільш відомих та впливових симмахій були Лакедемонська (Пелопоннеська або Спартанська) та Афінська (Делоська). Афінська сіммахія (або Делосько-аттичний морський союз) була заснована в 477 р. до н. е. на острові Делос, розташованому в Егейському морі. Основною метою цього об'єднання була боротьба з персами. До цілей союзу

відносять відбиток нападів персів та захист всіх членів союзу від них, охорона морської торгівлі та свободи моря, а також напад на перські береги та пограбування з метою відшкодування збитків, завданих союзниками під час навал персів.

Таким чином, ми розуміємо, що ще у стародавні часи робилися деякі спроби створення постійних міжнародних «інституцій», що заміняли двосторонні контакти і, по суті, підтверджували фактор інтенсифікації міжнародного спілкування і надавали йому форми колективної дипломатії.

У віки Середньовіччя можемо спостерігати появу торговельних союзів, які також вважаються попередниками сучасних міжнародних організацій економічного характеру. Очевидним прикладом такого союзу є Ганза, котрий існував із середини XII до середини XVII ст. та об'єднував понад сотню торгових та портових міст північно-західної Європи. Купці, які перевозили товари Північним і Балтійським морями, вступаючи в Ганзу, отримували торгові привілеї та допомогу у врегулюванні конфліктів на території міст-учасників союзу [3, с.10].

Ганза починалася з об'єднання купців північно-німецьких держав, які контролювали торгівлю поблизу країн та мали порти у Північному і Балтійському морях. У різний час до Ганзейського союзу входило від 70 до 160 міст Східної Англії, Пруссії, Лівонії, Північної Німеччини, Князівства Литовського, скандинавських держав та північно-західних територій Русі [4, с.10].

Подальший розвиток міжнародного співробітництва вже у господарській та політичній сферах пов'язаний з Віденським конгресом 1814 - 1815 рр., котрий започаткував, на переконання багатьох дослідників, процес творення міжнародних організацій сучасного вигляду. Першими у цьому контексті були Центральна комісія судноплавства по Дунаю, створена Віденським конгресом для регулювання судноплавства по водній артерії, та Священний Союз трьох імператорів (Австрії, Росії та Пруссії), створений з метою забезпечити непорушність монархічних режимів в Європі [5; с.11].

Ухвали Віденського конгресу мали величезне значення і передбачали регулярні зустрічі міністрів або глав держав для колективного розв'язання питань,

що становили взаємний інтерес, наприклад: врегулювання міжнародного судноплавства європейськими річками, входження нових держав до європейської системи, розробку заходів щодо підтримки європейського миру [5, с.11].

Крім того, Віденський конгрес і його наслідки також започаткували деякі інші нововведення, найвидатнішою з яких було, можливо, створення наднаціональних військових сил під командуванням Веллінгтона.

Стрімкий розвиток промисловості, зв'язку та транспорту зумовив у подальшому створення низки міжнародних об'єднань, таких як, наприклад, Дунайської комісії (1856 р.), Комісії з Ельби (1821 р.), Міжнародного телеграфного союзу (1865 р.), Всесвітнього поштового союзу (1874 р.) Міжнародного союзу залізничного вантажного транспорту (1890 р.) тощо.

Не відставали й інші напрямки: у 1903 році було створено Міжнародне бюро охорони здоров'я, а в галузі економіки - Метричний союз (1875 р.), Міжнародний союз авторського права (1886 р.), Міжнародний союз цукру (1902 р.) і Міжнародний інститут сільського господарства (1905 р.). Їх з впевненістю можна назвати ранніми попередниками сучасних міжнародних організацій. Дійсно, деякі з них існують й досі, хоча під іншими назвами та на основі інших установчих угод: існує прямий зв'язок, наприклад, від раннього Міжнародного інституту сільського господарства до сьогоденної Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО). Повільно, але впевнено створювалося все більше і більше міжнародних організацій, настільки, що міжнародне публічне право поступово трансформувалося, як кажуть, з права співіснування на право співпраці. Багато основних сфер міжнародного публічного права були спрямовані не лише на розмежування сфер впливу різних держав, а на встановлення більш-менш постійних механізмів співпраці. Приблизно на початку двадцятого століття стало загально відомим те, що організація міждержавного співробітництва набула загального визнання в міжнародному праві.

Однак головним проривом для міжнародної організації стане 1919 рік і Версальське мирне врегулювання, яке відбулося після Першої світової війни. В січні 1918 року президент США Вудро Вільсон виголосив свою знамениту

Промову з «чотирнадцяти пунктів», у якій закликав до створення «загальної асоціації націй». Загальне об'єднання націй повинно бути сформовано відповідно до конкретних пактів з метою надання взаємних гарантій політичної незалежності та територіальної цілісності як «великим», так і «малим» державам [6, XIV-й пункт].

Прохання Вільсона було піднесено хвилями громадського опіуму в багатьох штатах і призвело до створення Ліги Націй. І не тільки це: Міжнародна організація праці (МОП) також була створена на мирній конференції 1919 року.

Статут Ліги Націй мав передбачати процедури мирного вирішення спорів та конфліктів між державами. Організація була побудована на принципі колективної безпеки. Роки її активної праці припадають на 1919 - 1939 рр., а формально розпущена вона була у 1946 році. Саме вона завершила етап формування міжнародних організацій. Лігу Націй також доволі часто називають «великим експериментом», ненайкращим досвідом, але якого врахували при створенні ООН [7, с.22].

Відродження найбільшого поля битви Другої світової війни, Європи, також супроводжувалося піднесенням низки організацій. Рада Європи була першою спробою, яка народилася в результаті відкритого бажання Черчилля створити щось типу «Сполучених Штатів Європи», щоб Європа могла стати важливою державою поряд із США та Великою Британією. Для спрямування американської допомоги Маршалла була створена Організація європейського економічного співробітництва (у 1960 р. перетворена на Організацію економічного співробітництва та розвитку), а порівняно невелика кількість європейських держав розпочали унікальний експеримент, коли в 1951 р. створивши наднаціональне Європейське співтовариство вугілля та сталі, кілька років по тому - Європейське економічне співтовариство та Європейське співтовариство з питань атомної енергії, усі три з яких тепер увійшли до складу Європейського Союзу. Північні та західні країни, які залишилися за межами, пізніше створили альтернативу у формі Європейської зони вільної торгівлі, тоді як державні економіки сходу відповіли створенням Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ).

Крім того, організації зв'язувались і на інших материках. На американському континенті рання Панамериканська конференція була відтворена таким чином, щоб стати Організацією американських держав. Крім того, існують більш локалізовані організації, такі як Карибське співтовариство та спільний ринок (КАРІКОМ) і Південноамериканський спільний ринок (Меркосур).

В Африці хвиля незалежності 1950-х і початку 1960-х років уможливила створення організації Африканської єдності в 1963 році, а пізніше були створені такі регіональні організації, як Есосас (у Центральній Африці) і Есowас (у Західній Африці). В Азії деякі держави зібралися в Асоціацію держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) для своєї безпеки, Австралія та Нова Зеландія приєдналися до США у воєнний союз АНЗІОС. Крім того, послаблена форма співпраці в Тихоокеанському регіоні здійснюється через Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС).

У подальшому почали також створюватись неформальні організації, або ще зібрання лідерів країн щодо обговорення найважливіших питань та проблем. Перша така зустріч відбулась в 1975 році, коли світ переживав перший нафтовий шок і фінансову кризу. Участь у ній прийняли глави держав і урядів шести провідних промислових країн (G6), щоб обговорити тогочасну глобальну економіку, нафтовий шок, фінансову кризу та шляхи виходу з рецесії. На цьому першому саміті G6 вони прийняли Комюніке з 15 пунктів, Декларацію Рамбуйє, і домовилися зустрічатися в майбутньому раз на рік під ротаційним головуванням. У 1976 році до групи приєдналася Канада, утворивши «Велику Сімку», а в 1998 році доєдналася ще й Росія, (ставши «Групою Восьми» або G8).

На початку 1990-х років у Міністерстві фінансів США виникла ідея розширення міжнародної архітектури за межі G7 або G10, саме Пол Мартін, тодішній міністр фінансів Канади, відстоював цю ідею. Пол Мартін вважав, що країни з економікою, що розвивається, мають «сидіти за столом переговорів і також приймати вирішення» [8]. Так виникли перші думки щодо створення G20. Також зароджувались думки щодо створення такого механізму, за допомогою якого системно важливі країни, що не входили до G7, могли б сприяти процесу

участі у самітах, адже й інші країни також мають важливу частку та вплив у світовій економіці та фінансовій системі.

Враховуючи події, пов'язані з кризами в економіках країн, що розвиваються, і вплив на світові фінансові ринки, спочатку депутати зосередилися на питаннях фінансової стабільності. Але на час заяви міністрів G7 і керівників центральних банків у вересні 1999 року пропонувався мандат був розширений і включав сприяння «співробітництву для досягнення сталого світового економічного зростання для всіх» [9]. Цей мандат був розглянутий і ратифікований міністрами та губернаторами так званої «Великої двадцятки» на їх першій зустрічі, що відбулася в Берліні в грудні 1999 року.

Таким чином, ми розуміємо, що «Група двадцяти» в ретроспективі розвитку міжнародних відносин, це достатньо нова організація, але її роль для світової економіки одразу стала безцінною. В наступних розділах ми детальніше розглянемо її місце у світовій системі міжнародних економічних відносин, а також її діяльність та досягнення у забезпеченні світової економічної стабільності.

1.2. Сучасна інституціональна система міжнародних економічних відносин

Сучасна система міжнародних організацій включає в себе понад 4 тисячі інститутів, приблизно 300 з яких міжурядові (або міждержавні) організації, а інші - неурядові. Після другої світової війни утворилося дуже багато глобальних міжнародних організацій, метою яких було та залишається стимулювання економіки та валютної стабільності у світі. Їх форми, методи роботи та взаємовідносини з урядами країн-членів величезною мірою визначають тенденції розвитку та стан світового економічного середовища.

Незважаючи на те, що міжнародних організацій дуже багато, є з них такі, котрі займають провідне місце на міжнародній арені. На рисунку 1 наведена схема інституціональної системи міжнародних організацій:



Рисунок 1.1 - Інституціональна система міжнародних організацій з стимулювання економічної стабільності

Джерело: складено автором

Спочатку розглянемо Бреттон-Вудські інститути, які є провідними міжнародними валютно-фінансовими установами. До них відносять Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, вони вважаються найважливішими складовими сучасної інституціональної системи міжнародних валютних відносин. Їх назва пішла від американського містечка Бреттон-Вудс, де відбулася міжнародна валютно-фінансова конференція (1944 р.), на якій було прийнято рішення щодо заснування цих двох установ [10, с.5].

Міжнародний валютний фонд - це міжнародна валютно-кредитна організація, котра сприяє розвитку міжнародної торгівлі та валютного співробітництва шляхом встановлення норм регулювання валютних курсів та контролю за їх додержанням, допомозі країнам-членам шляхом короткострокового або довгострокового кредитування у випадках ускладнень, що пов'язані із платіжним балансом.

Світовий банк, в свою чергу, охоплює в собі дві організаційно та фінансово незалежні установи: Міжнародну асоціацію розвитку (МАР) та Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), який сприяє розвитку економіки країн учасниць шляхом надання довгострокових кредитів та позик, а також гарантування приватних інвестицій. Міжнародну асоціацію розвитку було створено трохи пізніше, у 1960 році, як філія МБРР. Її метою є надання фінансової підтримки малорозвинутим країнам на основі більш ліберальних

засад, ніж ті, які пропонував МБРР.

В цілому, Група Світового банку - це сукупність міжнародних фінансово-кредитних установ для сприяння досягнення головної мети Світового банку. Вона складається з таких інституцій:

- Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій: засноване у 1988 р., щоб сприяти інвестуванню у країни, що розвиваються;
- Міжнародна фінансова корпорація: створена в 1956 р., щоб сприяти економічному зростанню країн, що розвиваються, заохочуючи приватний бізнес у виробничій сфері;
- Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів: створений у 1966 р. з метою стимулювання приватних інвестицій, нівелюючи конфлікти між місцевими підприємствами та іноземними інвесторами, установами, урядами.

До валютно-фінансових організацій відносять також Регіональні банки розвитку - банківські установи, котрі шляхом надання, в основному, довгострокових кредитів на фінансування інвестиційної діяльності міжнародних проектів та приватних фірм, впливають на процеси міжнародної торгівлі та міжнародну валютно-фінансову систему.

До найбільших торговельних організацій відносять Генеральну угоду з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та Світову організацію торгівлі (СОТ). ГАТТ діє з 1948 року і виконує такі функції:

- має вплив на зовнішньоекономічну державну політику, розробляючи правила міжнародної торгівлі;
- є форумом для переговорів, які сприяють передбачуваності та лібералізації торговельних відносин;
- врегульовує спори [11, с.5].

СОТ була заснована на основі ГАТТ, результатах її попередніх домовленостей та узгоджень, досягнутих під час Уругвайського раунду. Її діяльність почалась 1-го січня 1995 р., метою якої було зміцнення важливості міжнародних торговельних правил та забезпечення відкритості торговельної

системи. Уругвайський раунд вирішив, що ГАТТ буде постійним органом, що займатиметься питаннями реалізації товарів, правами інтелектуальної власності та наданням послуг, а СОТ втілюватиме в реальність домовленості останнього раунду переговорів.

Якщо розглядати G20 у системі міжнародних відносин, можна помітити, що запуск G20 у 1999 році означав входження нової групи країн у вже переповнене поле. На додаток до великої кількості офіційних міжнародних установ з економічними та фінансовими повноваженнями, найважливішими з яких є МВФ і Світовий банк, регіональні банки розвитку, Світова організація торгівлі (СОТ), Бюро промисловості та безпеки (BIS), Форум фінансової стабільності (FSF), ОЕСР та різні органи ООН, існувала маса комітетів і груп, які надавали вказівки та консультації цим установам. Деякі, як-от Міжнародний валютно-фінансовий комітет (МВФК) і Комітет розвитку, є офіційними органами, які звітують перед керівниками МВФ і Світового банку. Інші є більш неформальними і отримують повноваження через своє членство. Хоча деякі угруповання, такі як G22 і G33, були ефемерними, інші проіснували багато років. Найбільш відомою є група передових країн G7/8, яка щорічно проводить саміт лідерів. Існує також група G10 промислово розвинутих країн, група країн G15, що не приєдналися, група країн G24, що розвиваються, консультативна група з міжнародних економічних і валютних справ G30 і група країн G77, що розвиваються. Крім того, існує ряд груп країн, таких як АТЕС, АСЕАН, Співдружність, Франкофонія, МЕРКОСУР і НАФТА.

Ключовою відмінною рисою G20 від усіх інших організацій є її членство та умови функціонування. Жоден інший форум не збирав для неформального обговорення та діалогу регіонально репрезентативну групу системно важливих розвинутих економік і країн, що розвиваються. G20 заповнила важливу прогалину в структурі управління міжнародною економічною та фінансовою системою, хоча вона і не вважається офіційною організацією.

З самого початку G20 була розроблена як частина Бреттон-Вудської системи, яка контролює міжнародну економічну та фінансову систему. Як

ззначалося раніше, як МВФ, так і Світовий банк є рівноправними членами G20, як і голови двох найважливіших комітетів двох установ, МВФК і Комітету розвитку. Ці інституційні члени беруть активну участь у дебатах G20, надаючи цінну технічну експертизу на додаток до переконливих поглядів і думок. Вони також надають корисні довідкові документи для дискусій G20, наприклад, документ МВФ про «економічний нагляд», який використовується в обговореннях глобальних перспектив і ризиків. Співпраця між G20 з Бреттон-Вудськими установами є тісною, і цю думку поділяють члени G20, включаючи МВФ і Світовий банк.

Заява G20 про реформування Бреттон-Вудських інститутів, оприлюднена в листопаді 2005 року після зустрічі міністрів, що відбулася в Сянхе (Китай) є одним із випадків, коли G20 надала корисні вказівки МВФ і Світовому банку. Незважаючи на те, що Група не має офіційних повноважень над установами, міністри та губернатори побачили необхідність «подальшого зміцнення ефективної співпраці між двома установами (МВФ і Світовим банком)» і підкреслили «вирішальну важливість досягнення конкретного прогресу в реформі квот» [12, с.2].

Той факт, що G20 сама по собі не є органом МВФ, зміцнює її здатність аналізувати міжнародну фінансову систему. Ефективне управління вимагає незалежності та певної відстороненості.

Деякі навіть висловлювали думку, що хоча правління Міжнародного валютного фонду залишається офіційним місцем прийняття рішень щодо нагальних питань політики Фонду, G20, схоже, перетворюється на найвпливовіший форум для вивчення довгострокових питань та інституційних реформ.

Порівнюючи «Велику сімку» та «Велику двадцятку», величезна перевага другої полягає в глобальних економічних і фінансових питаннях, які вимагають широкого міжнародного співробітництва, включно з країнами з ринковою економікою, що розвивається. Наприклад, G20 була ідеальним місцем для обговорення енергетичної та ресурсної безпеки в 2009 році, оскільки були

представлені основні споживачі та виробники товарів. Те саме стосується дискусій щодо демографії, міграції та грошових переказів, а також квот і представництва МВФ.

Багато науковців стверджують, що оскільки глобалізація продовжує набирати обертів, Велика сімка може бути або повинна бути замінена «Великою двадцяткою» як «керівний комітет» або «визначник порядку денного» для глобальної економічної системи [13, с.73]. Але такі погляди залишаються спекулятивними. Обива угруповання будуть існувати до тих пір, поки їхні учасники вважатимуть їх корисними та продовжуватимуть їх підтримувати.

1.3. Цілі, функції та механізми діяльності «Групи двадцяти»

«Група двадцяти» є головним форумом для міжнародного співробітництва з найважливіших аспектів міжнародного економічного та фінансового порядку денного. Група об'єднує головні країни світу з різним рівнем економічного розвитку, що допомагає їй мати вплив на різних куточках планети (додаток А).

На головній інавгураційній зустрічі міністрів і керівників центробанків G20, що відбулася 15-16 грудня 1999 р. у Берліні, було розглянуті питання щодо повноважень новоствореного об'єднання, принципів його діяльності, цілей та завдань.

У Комюніке G20, опублікованому наприкінці зустрічі, було зазначено, що: «G20 створено для того, щоб забезпечити новий механізм неформального діалогу в рамках Бреттон-Вудської інституційної системи, розширити дискусії щодо ключових питань економічної та фінансової політики між системно значущими економіками та сприяти співпраці для досягнення стабільного та стійкого світу, економічного зростання, яке принесе користь усім країнам» [14].

Формулюючи більш конкретно, головними цілями G20 є:

- координація політики між її членами з метою досягнення глобальної економічної стабільності, сталого зростання;
- просування нових правил, які зменшують ризики та запобігають майбутнім фінансовим кризам;

- створення нової міжнародної фінансової архітектури [15, с.1].

По суті, члени G20 ще спочатку передбачили, що мандат Групи охоплюватиме як питання фінансової стабільності, так і питання, пов'язані з довгостроковим зростанням. Пол Мартін, як голова G20, заявив, що «практично немає жодного важливого аспекту глобальної економіки чи міжнародної фінансової системи, який буде поза межами компетенцій групи.» Крім того, він передбачав, що Група «зосередиться на перетворенні переваг глобалізації у вищі доходи та кращі можливості для людей у всьому світі» [16, с.16].

Однак не планувалося, що нове об'єднання буде органом прийняття рішень. Натомість його завдання тоді і дотепер полягають в тому, щоб допомогти сформуванню міжнародний порядок денний, обговорити економічні та фінансові питання в тих сферах, де ще не було досягнуто консенсусу, а також «подати приклад» шляхом прийняття заходів, розроблених на інших форумах, але які ще не набули широкого застосування.

Щороку лідери країн-членів G20 зустрічаються для обговорення переважно економічних і фінансових питань і координації політики з деяких інших питань, що становлять взаємний інтерес для країн-учасниць. Наприклад, на саміті 2009 року G20 обговорювала, як вирішити проблему з таємною іранською ядерною станцією, а на саміті 2017 року форум обговорював, як забезпечити часткове припинення вогню в Сирії.

Важливо також зазначити, яку величезну роль «Велика двадцятка» відіграла у протистоянні наслідків фінансової кризи 2007 - 2010 рр. і як змінилося її становлення на глобальній арені після того важкого періоду часу.

З 2008 року «Великою двадцяткою» було проведено велику кількість самітів (тобто зустрічей глав держав-учасниць), які були націлені на проблеми відповідних років. Саміти були створені, щоб, в першу чергу, протистояти глобальній фінансовій кризі 2007 - 2010 рр., а також через зростаюче визнання того, що ключові економіки не були включені до глобальної економічної дискусії й управління належним чином.

Так перший саміт відбувся 2008 року у Вашингтоні, на якому лідери обговорили причини глобальної економічної та фінансової кризи та погодилися реалізувати План дій на основі трьох цілей, а саме:

- відновленні глобального зростання;
- зміцненні міжнародної фінансової системи;
- реформуванні міжнародних фінансових інститутів.

У наступних роках розглядалися питання щодо сприяння економічній стабілізації та структурним реформам як засадам зростання та зайнятості; зміцнення фінансової системи та сприяння фінансовій доступності для сприяння економічному зростанню; покращення міжнародної фінансової архітектури у взаємопов'язаному світі.

Таблиця 1.1 дає змогу нам зробити висновок, що з 2015 року мандат G20 розширився ще більше і охопив широкий спектр питань, серед яких, наприклад: економічне відновлення та відновлення балансу, фінансове регулювання та нагляд, корупція, торгівля та інвестиції, розвиток, інфраструктура, продовольча безпека, «зелене» зростання, енергетика та сировинні товари, кліматичне фінансування, розширення можливостей для людей тощо.

Таблиця 1.1 - Цілі та завдання самітів G20 у період з 2015-2022 рр.

| Саміти G20 | Приймаюча країна | Цілі та завдання |
|------------|-----------------------------|--|
| 1 | Туреччина (2015 р.) | Посилення зусиль у боротьбі з тероризмом; покращення інтеграції груп з обмеженими можливостями; протидія корупції, досягнення потужного, сталого та збалансованого глобального економічного зростання; підвищення інклюзивності глобального зростання; «зелена» енергетична політика тощо [17, с.3]. |
| 2 | Китай (2016 р.) | Прийняття активних дій щодо забруднення в Китаї та глобального потепління; боротьба з «популістськими атаками» проти глобалізації; боротьба з ухиленням від сплати податків; посилення підтримки біженців тощо [18]. |
| 3 | Німеччина (2017 р.) | Посилення економічної стійкості та міжнародної фінансової інфраструктури; поглиблення співпраці у сфері торгівлі та інвестицій; підвищення та покращення зайнятості; використання можливостей цифрових технологій; розширення прав і можливостей жінок тощо [19]. |
| 4 | Аргентина (2018 р.) | Обговорення стратегій розвитку майбутнього праці та інфраструктури для розвитку; забезпечення сталого продовольчого майбутнього; створення стратегії гендерного підходу тощо [20, с.1]. |
| 5 | Японія (2019 р.) | Створення ефективного циклу зростання, вирішуючи проблеми нерівності та створюючи суспільство, де всі люди зможуть використовувати свій потенціал на повну; сприяння глобальному економічному зростанню, водночас використовуючи силу технологічних інновацій тощо [21, с.1]. |
| 6 | Саудівська Аравія (2020 р.) | Розширення можливостей людей, особливо жінок та молоді; захист планети та відповідь на виклики пандемії, а точніше на захистові життя та засобів до існування та відновленні зростання; заморожування офіційних виплат боргів країн, що розвиваються тощо [22, с.1]. |
| 7 | Італія (2021р.) | Швидка відповідь на пандемію; вирішення проблеми глобального корпоративного податку; інвестування в екологічно чисту енергію; гуманітарна допомога Афганістану тощо [23, с.5-8]. |
| 8 | Індонезія (2022р.) | Забезпечення стабільного та мирного майбутнього; вирішення розбіжностей між країнами-членами; впровадження цифрових інновацій; тісніша співпраця у боротьбі з корупцією; фінансування інфраструктури; більш демократична та представницька міжнародна співпраця тощо [24, с.1]. |

Щодо діяльності останніх декількох років, то лідери країн G20 наголосили на необхідності міцної багатосторонньої співпраці у боротьбі з пандемією. Вони зобов'язалися докладати всіх зусиль, щоб гарантувати, що всі люди мають доступний і справедливий доступ до безпечної та ефективної діагностики, терапії та вакцин проти COVID-19. Як результат, у цьому контексті президент

Європейської ради Шарль Мішель також запропонував ініціативу щодо забезпечення кращої глобальної відповіді на майбутні пандемії.

Ще однією важливим завданням діяльності G20 впродовж останніх років стало зменшення рівня кредитної заборгованості, спричиненою пандемією та іншими глобальними викликами.

Лідери G20 проявили рішучість у підтримці найбільш вразливих до кризових станів країн, зокрема в Африці. З цією метою вони дозволи країнам, які відповідають вимогам Ініціативи заморожування боргів для бідних країн G20 (DSSI), призупинити офіційні двосторонні боргові платежі до червня 2021 року. Більше того, була схвалена «Спільна структура лікування боргів за межами DSSI», яку схвалив і Паризький клуб з метою залучення країн із середнім рівнем доходу, які також стикнулися з проблемою заборгованості.

Наступним важливим завданням G20 на сьогодні є відповідь на кліматичні зміни та перехід на «зелену» політику. Багато країн-членів G20 вже взяли на себе зобов'язання прокласти шлях до кліматичної нейтральності до 2050 року. Вони націлені на забезпеченні екологічного, інклюзивного, сталого, стійкого та цифрового зростання відповідно до Порядку денного до 2030 року та його Цілей сталого розвитку.

Згідно з Порядком денним до 2030 року ще однією важливою ціллю «Великої двадцятки» є підтримка розвитку глобальної торгівлі та оподаткування цифрової економіки. «Велика двадцятка» зобов'язалася знайти рішення на основі консенсусу для глобальної справедливої, сталої та сучасної міжнародної системи оподаткування на основі поточної роботи ОЕСР [25, с.10].

Що стосується цифрової економіки, то лідери G20 висловлюють свою підтримку розвитку відкритого, справедливого та недискримінаційного середовища, а також захисту та розширення можливостей споживачів, одночасно вирішуючи проблеми, пов'язані з конфіденційністю, захистом даних, правами інтелектуальної власності та безпекою.

На останньому саміті 2022 року в Індонезії, G20 виокремила більш оновлені цілі та завдання, а також сформулювала порядок денний навколо трьох

основних пріоритетів постпандемічної макроекономічної політики: глобальної архітектури охорони здоров'я, цифрової трансформації та переходу до сталої енергетики [26, с.3]. Обговорення країн-учасниць охоплювало ряд таких тем, як: продовольча та енергетична безпека, торгівля, клімат і біорізноманіття, здоров'я та цифрова трансформація. Проте в обговореннях все ж таки домінувала тема війни Росії в Україні, побоювання щодо ядерного протистояння та шляхів досягнення миру.

Визначаючи механізми діяльності «Великої двадцятки», з попереднього контексту одразу помічаємо вирішальну роль самітів, які проходять один раз на рік і де лідери G20 обговорюють найголовніші питання. Але крім самітів, є багато інших органів, які працюють протягом року, звітують перед лідерами та виконують не менш важливі функції.

На рисунку 1. 2 зображено, яким чином функціонує та приймає рішення організація G20, і з яких інших важливих складових вона побудована.

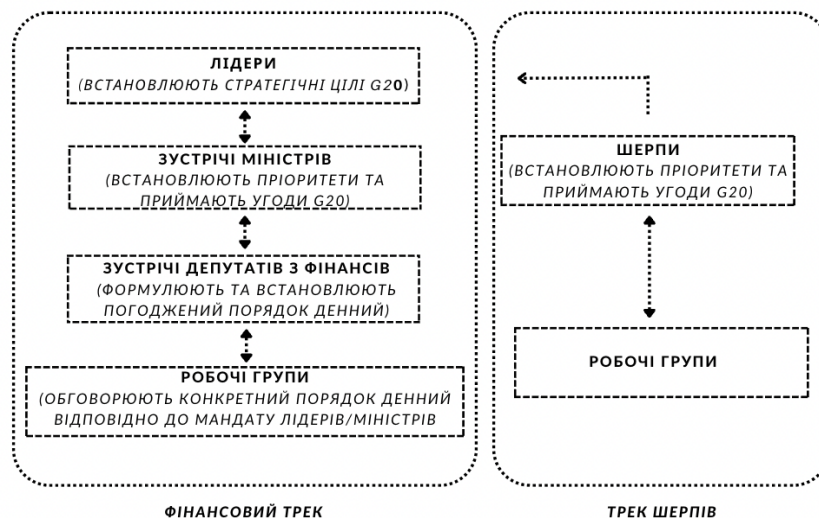


Рисунок 1.2 - Процес прийняття рішень у G20 [27; с.4]

Фінансовий трек обговорює глобальні макроекономічні питання на своїх зустрічах міністрів фінансів та керуючих центральних банків, їх заступників та різних засіданнях робочих груп. Деякі з ключових питань, якими займається Фінансовий трек, включають глобальні економічні перспективи та моніторинг глобальних економічних ризиків; реформи з метою створення більш стабільної та стійкої глобальної фінансової архітектури; міжнародне оподаткування;

фінансування якісної інфраструктури; стійке фінансування; фінансова доступність; реформи фінансового сектора та фінансування майбутніх надзвичайних ситуацій у галузі охорони здоров'я та інвестиції у профілактику пандемій, забезпечення готовності до них та реагування на них.

Саме Фінансовий трек, на постпандемічному етапі, створив Ініціативу з призупинення обслуговування боргу (DSSI), Загальну рамкову програму для боргових режимів за межами DSSI, Дорожню карту стійкого фінансування G20, двокомпонентне вирішення податкових проблем, що виникають у результаті цифровізації економіки, принципів G20 для якісних інвестицій у інфраструктуру, тощо [28].

Стосовно треку Шерпів, то його діяльність зазвичай стосується інших питань, які виходять за межі фінансового сектору, а також питань розвитку, боротьби з корупцією та продовольчої безпеки, одночасно розглядаючи внутрішні аспекти, такі як процедурні правила процесу G20. Шерпи постійно виконують важливі завдання з планування, переговорів і впровадження [28].

Крім Фінансового треку та треку Шерпів, ще одним важливим механізмом функціонування G20 є керівна «Трійка». Оскільки голови G20 чергуються між членами, існує значний ризик втрати «імпульсу», інституційних знань та ефективності. Щоб запобігти цьому, G20 розробила «практично унікальну» змінну керівну «Трійку» з трьох членів минулих, теперішніх і майбутніх голів. Роль «Трійки» полягає в тому, щоб забезпечити безперервність роботи та управління G20 протягом всього часу. Також за даними офіційного вебсайту G20, метою трійки є «забезпечення прозорості та чесності від одного президентства до іншого.»

Практика «Трійки» була запроваджена в 2002 році, і спочатку зустрічі скликалися відповідними міністрами фінансів. Однак «членство» у «Трійці» тепер належить членам G20 по черзі, а не конкретно офісам міністра фінансів. Це дає змогу здійснювати діяльність «Трійки» лідерами, міністрами та національними шерпами. Таким чином, «Трійка» тепер є більш багатовимірною організацією, розвиток, який відображає загальне розширення діяльності G20.

Важливо зазначити, що в організації роботи G20 також допомагають звіти міжнародних організацій. Міністерські зустрічі та саміти часто просять міжнародні організації - особливо МВФ, але дедалі частіше інші організації, включаючи СОТ, Продовольчу та сільськогосподарську організацію та Всесвітню продовольчу програму - проводити певні дослідження та аналіз, готувати письмові звіти та розробляти конкретні рекомендації для подальшого розгляду конкретних питань. Наприклад, Міжнародна організація праці (МОП) підготувала оновлений звіт про зайнятість і тенденції ринку праці в країнах G20 для Сеульського саміту.

Постановка завдань дозволяє членам G20 отримувати відповідну інформацію від, наприклад, спеціалізованої установи ООН, яка, крім того, повинна нести витрати, пов'язані з підготовкою цього матеріалу.

Прикладом ентузіазму «Великої двадцятки» щодо виконання таких завдань є засідання міністрів сільського господарства в червні 2011 року. На цій зустрічі міністри погодилися зняти експортні обмеження на продовольство в гуманітарних цілях і підтвердили своє неприйняття заборони на експорт- це питання було розглянуто СОТ. Також вони попросили Всесвітню продовольчу програму (WFP) розробити пілотну програму для регіональних гуманітарних продовольчих резервів [29, с.28].

Не менш важливу роль для функціонування «Великої двадцятки» відіграють Групи взаємодії (рис. 1.3). Вони об'єднують представників громадянського суспільства, парламентарів, аналітичних центрів, жінок, молодь, робітників, бізнесу та дослідників країн G20.

Групи взаємодії не займаються пропагандою та проведенням кампаній навколо конкретних ідей, а скоріше служать для створення глибоких політичних пропозицій, проаналізованих експертами високого рівня. Ці пропозиції надають аналітичну глибину обговоренням G20, що допомагає лідерам G20 розробити конкретні та стійкі політичні заходи, зосереджені навколо пріоритетів G20.



Рисунок 1.3 - Групи взаємодії G20 [28]

В цілому, це очевидно, що діяльність «Великої двадцятки» за період її існування кардинально змінилась. По-перше, це пов'язано з поступовою зміною проблем у світі та пріоритетів діяльності. А по-друге, розширились і механізми діяльності Групи, за допомогою чого зміцніли сфери її впливу в різних напрямках.

Важливо те, що за допомогою кожного новоствореного підрозділу «Групи двадцяти» та їх співпраці, відбувається здійснення всіх найважливіших цілей та завдань. Якщо саміти, зустрічі міністрів та засідання депутатів з фінансів відповідають за обговорення найзагальніших питань стосовно глобального економічного розвитку, то Шерпи, Робочі групи та Групи взаємодії висвітлюють не тільки фінансові проблеми, але й багатьох інших соціальних сфер, вирішення яких впливає на загальне процвітання держав (рис. 1.4).

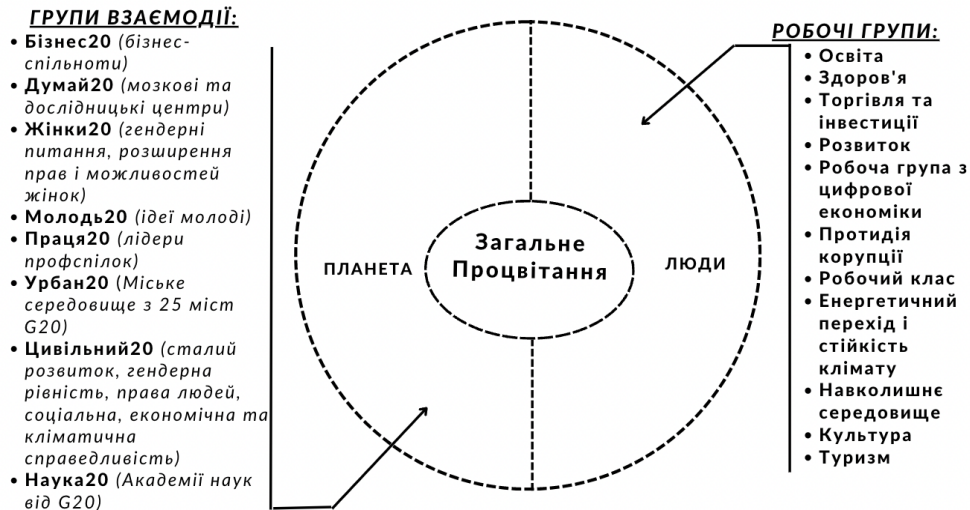


Рисунок 1.4 - Забезпечення загального процвітання країнами G20, 2020р.

Джерело: складено автором на основі [30, с.21]

Співпраця з Робочими групами та Групами взаємодії G20 відбувається на регулярних зустрічах, які не залежать від роботи урядів членів, але надають рекомендації та критичний внесок у роботу форуму. Ці інформаційно-роз'яснювальні заходи надають більшої легітимності роботі форуму й збільшують його силу та вплив на міжнародний політичний порядок денний, щоб висловлювати колективні проблеми та знаходити більш ефективні рішення. Точніше кажучи, Робочі групи та Групи взаємодії G20 «підтримують імпульс аналітичної роботи в G20, яка може бути не включеною в основний порядок денний, але яка не є менш важливою і впливає на загальне процвітання як економічних, так і соціальних сфер впливу» [31].

РОЗДІЛ 2

ДІЯЛЬНІСТЬ «ГРУПИ ДВАДЦЯТИ» З РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

2.1. Конкурентні позиції G20 та країн-членів організації у світовій економіці

G20 складається з провідних промислово розвинутих країн і економік, що розвиваються, і охоплює 19 країн, а також Європейський Союз (додаток А). Близько двох третин населення світу проживають в країнах G20. Кожного року голови цих країн зустрічаються на самітах та обговорюють актуальні проблеми. На додаток до формальних членів G20, деякі інші країни бувають присутніми на самітах G20 у зв'язку із запрошенням поточних голів. Деякі регіональні та міжнародні організації також регулярно відвідують саміти.

Так наприклад на саміті 2020 року в Ер-Ріяді, Саудівська Аравія, серед запрошених країн були Йорданія, Сінгапур, Іспанія та Швейцарія. Запрошені міжнародні організації включали Продовольчу та сільськогосподарську організацію (ФАО), Раду фінансової стабільності (РФС), Міжнародну організацію праці (МОП), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), ООН, Групу Світового банку, Всесвітню організацію охорони здоров'я та Світову організацію торгівлі. Запрошені регіональні організації включали Арабський валютний фонд, Ісламський банк розвитку, Голову Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Голову Африканського Союзу (АС), Голову Ради співробітництва країн Перської затоки (РСАДПЗ) і Голову Нового партнерства для розвитку Африки (НЕПАД) [32, с.13].

З цього можна впевнитися, що масштаби G20 не обмежуються лише територіями членів Групи, а й виходять далеко за їх межі, створюючи світову екосистему зв'язків.

Заявленою метою G20 є досягнення сильного, стійкого та збалансованого глобального економічного зростання. Загалом на G20 припадає приблизно 80%

річного світового економічного виробництва. Це означає, що G20 має величезний вплив у світовій економіці. Спочатку її країни-учасниці були зосереджені на координації відповідей на глобальну фінансову кризу, але група взялася за низку питань протягом останнього десятиліття, включаючи розширення прав і можливостей жінок, оцифрування та потоки даних, інфраструктуру, боротьбу з фінансуванням тероризму, корупцією, міграцією та багатьох інших питань.

Згідно з оцінками Міжнародного валютного фонду (МВФ), у 2016 році світова економіка зросла приблизно на 3,1% з урахуванням інфляції. На 2017 рік прогноз передбачав дещо вищі темпи зростання - 3,5%. В цілому, майже всі країни G20 оговталися після економічної та фінансової кризи 2008-2009 років, тобто G20 виконала своє головне зобов'язання.

Сьогодні на G20 припадає майже 85% світового ВВП, близько 70% світового експорту та близько 60% світового населення (рис. 2.1).

На G7, для порівняння, припадає менше половини світового ВВП, близько третини світового експорту та 10% світового населення.

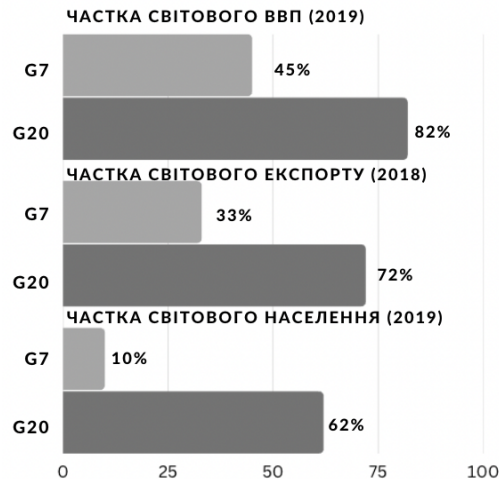


Рисунок 2.1 - Частка G7 і G20 у світовому ВВП, світовому експорті та кількості населення (2018-2019рр.) [33]

Порівняння всіх членів G20 з поправкою на різницю в купівельній спроможності показує, що з усіх країн G20 Сполучені Штати мають найвищий валовий внутрішній продукт (ВВП) на душу населення. ВВП Сполучених Штатів на душу населення склав 63 400 міжнародних доларів США у 2020 році (рис. 2.2).

Цей показник приблизно в 3,7 рази більший, ніж середньосвітовий показник. За оцінками МВФ, Німеччина була другою за рейтингом країною G20 (54 100 міжнародних доларів США), за нею Австралія (51 700 доларів США).

Лише у п'ятох членів G20 показники були нижчими за середній світовий показник – Китай, Бразилія, Індонезія, Південна Африка та Індія. В Індії ВВП становив 39% середньосвітового показника.

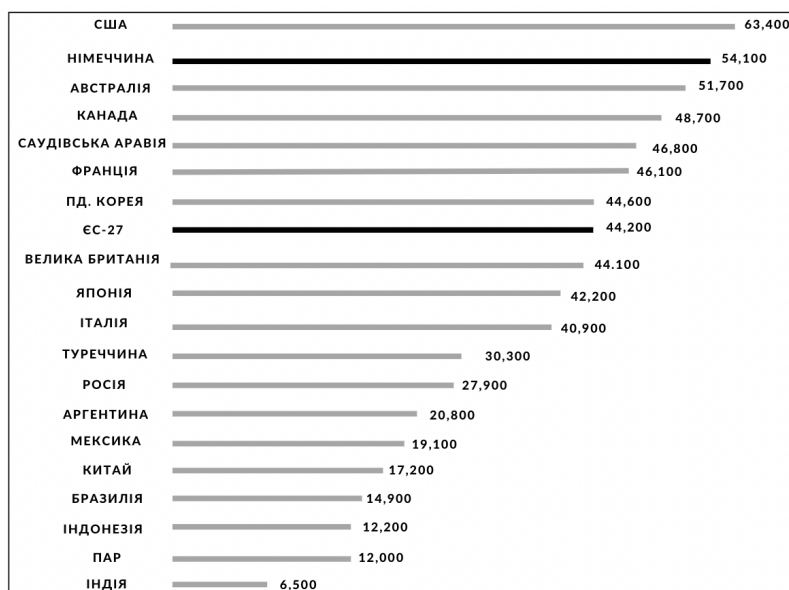


Рисунок 2.2 - Країни G20: ВВП на душу населення 2020 р. [34]

**В міжнародних доларах США (з поправкою на купівельну спроможність)*

Всі країни-учасниці G20 характеризуються різними темпами економічного зростання. Так, наприклад, найбільший приріст у період з 2010 по 2018 рік був зафіксований в Китаї та Індії, де реальна зміна їх валового внутрішнього продукту (ВВП) становила відповідно 56% і 48%.

На рисунку 2.3 зображено різницю в темпах зростання країн у G20 і до яких змін економічної ваги вона призвела за останні 20 років. З поправкою на інфляцію та паритет купівельної спроможності частка економіки Сполучених Штатів у світовому економічному виробництві зменшилася на 4 відсоткові пункти: з 20% у 1995 році до 16% у 2018 році. За той самий період часу частка Європейського Союзу зменшилася на 8%. З іншого боку, Бразилія, Російська Федерація, Індія, Китай і Південна Африка - так звані країни БРІКС - відзначили

значне зростання своєї економічної значимості. Їх частка у світовій економіці зросла з 18% до 31% за даний двадцятирічний період.

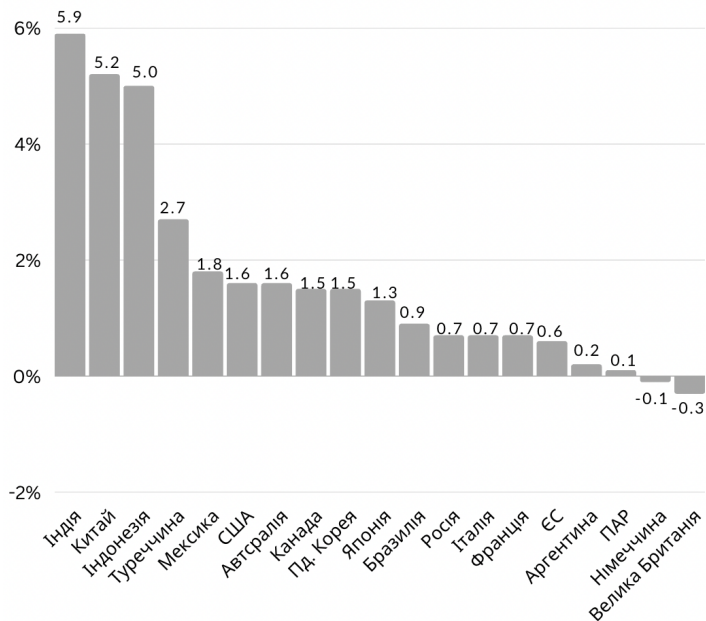


Рисунок 2.3 - Зміна валового внутрішнього продукту (реальна відсоткова зміна, 2023 рік до 2022 року) [34]

*Відсутні дані для Саудівської Аравії

До того ж на рисунках 2.4(а) та 2.4(б) зображено, як змінювалась частка світового ВВП між країнами ЄС, БРІКС, іншими країнами-членами G20, США та рештою світу. Одразу можна помітити, що частка БРІКС збільшилась на 13%, частка США зменшилась на 4%, а частка ВВП решти світу збільшилась на 3 відсоткові пункти.

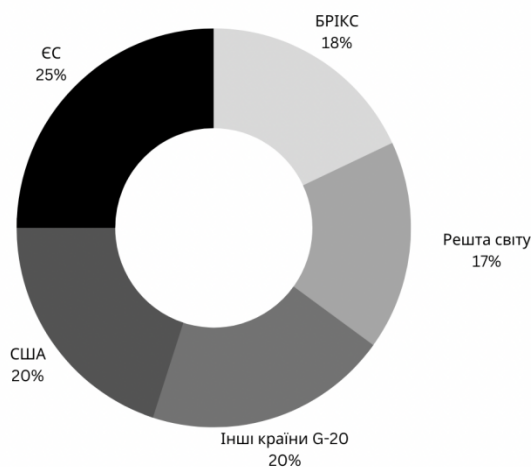


Рисунок 2.4(а) - Структура світового ВВП за 1995 рік [34]

(з поправкою на купівельну спроможність, частка світового ВВП у %)

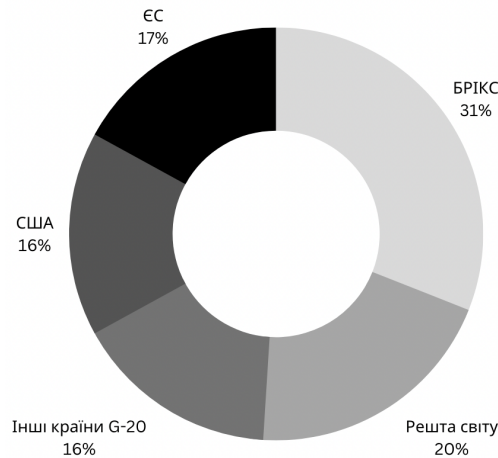


Рисунок 2.4(б) - Структура світового ВВП за 2018 рік [34]

(з поправкою на купівельну спроможність, частка світового ВВП у %)

**Країни БРІКС: Бразилія, Росія, Індія, Китай, Пд. Африка.*

Щодо стану державних фінансів країн G20, то їх найкраще оцінювати, дивлячись на такі показники, як сальдо державного бюджету та рівень валового боргу - обидва виражені у ВВП відповідної країни.

На стан 2021 року більшість країн G20 зафіксували дефіцит загального державного балансу. Це означає, що річні витрати державного сектора перевищили рівень доходів. Лише Республіка Корея та Німеччина зафіксували профіцит бюджету (+0,3% та +0,8% ВВП відповідно).

На додаток до дефіциту, багато країн G20 загалом мають високий рівень валового боргу. Це, зокрема, стосується Японії, де валовий борг у 2021 році більш ніж удвічі перевищував рівень її ВВП. Сума валового боргу також була вищою за поточний ВВП в Італії (133% ВВП) і США (107%).

У Великій Британії та Японії рівень валового боргу значно зріс за останні десять років. У період з 2006 по 2021 рік у Японії він зріс із 184% до 239% ВВП. Велика Британія, в свою чергу, зафіксувала такі дані: валовий борг зріс з 41% до 89% ВВП (рис. 2.5).

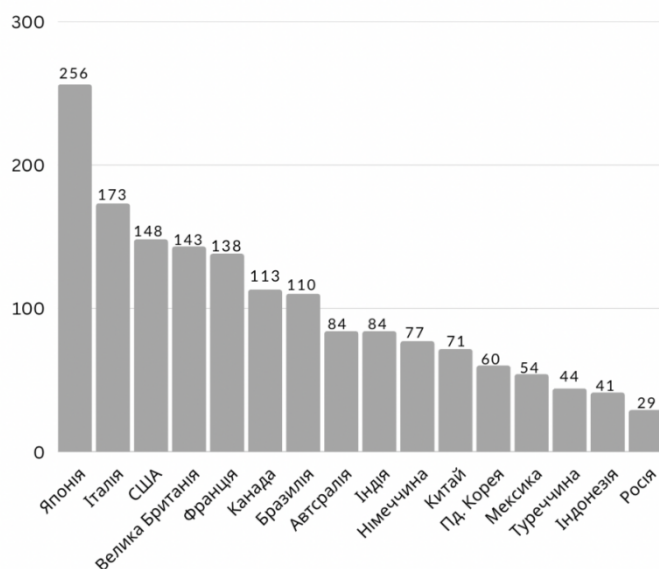


Рисунок 2.5 - Валовий державний борг за 2021 рік по країнах G20
(у % ВВП) [34; 35]

**Відсутні дані для Аргентини, ПАР та Саудівської Аравії*

Далі звернемо увагу на участь країн-учасниць G20 у зовнішній торгівлі. У глобалізованому світі стабільні торгові відносини та транскордонні інвестиції мають фундаментальне значення. Тому торгівля є постійним пунктом порядку денного G20 після першого саміту у Вашингтоні в 2008 році.

Згідно з даними, опублікованими Світовою організацією торгівлі, 77,5% усіх товарів і послуг, експортованих у всьому світі в 2021 році, надходили з країн-членів G20, а 76,5% усіх імпортованих товарів і послуг призначалися для G20. У 2021 році найбільшими торговельними країнами були Китай і США.

Сполучені Штати імпортували товарів і комерційних послуг на суму 3,401 мільярдів доларів США, що становить 12,6% світового ринку імпорту. Далі йде Китай з імпортом у розмірі 3,091 мільярдів доларів США та 11,5% часткою світового ринку. Що стосується експорту товарів і послуг, то Китай був країною з найбільшим обсягом торгівлі в розмірі 3,553 мільярдів доларів США, за ним йдуть Сполучені Штати із загальним обсягом 2,539 мільярдів доларів США. Частка Китаю в світовому експорті склала 12,8%, частка США – 9,1% (рис. 2.6(a) та 2.6(б)).

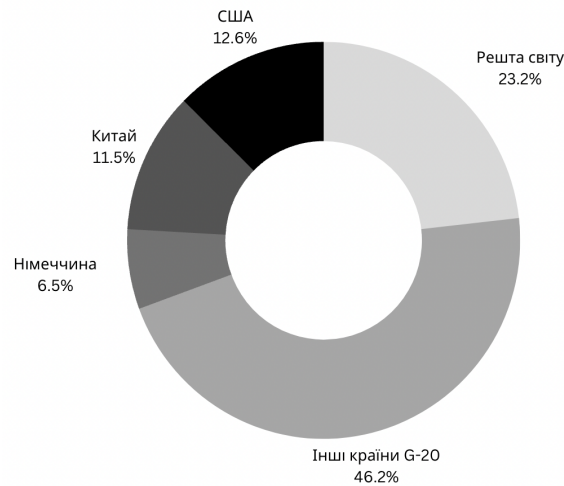


Рисунок 2.6(а) - Імпорт товарів і послуг у 2021 році у % від світового імпорту [33]

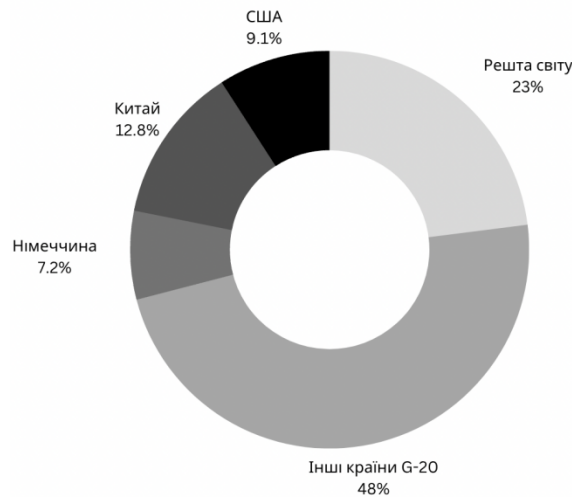


Рисунок 2.6(б) - Експорт товарів і послуг у 2021 році у % від світового експорту [33]

**Дані для всіх держав-членів ЄС включають торгівлю як всередині ЄС, так і за його межами.*

Далі звернемо увагу на сільське господарство, як економічний фактор. Згідно з Цілями сталого розвитку, Організація Об'єднаних Націй прагне подолати голод, забезпечити продовольчу безпеку та краще харчування, а також сприяти сталому сільському господарству. Ці цілі приділяють більшу увагу аспектам якості сільського господарства.

У багатьох країнах сільськогосподарський сектор уже не має великого економічного значення. Порівнюючи дані за 2021 рік для всіх країн G20, частка сільського господарства у валовій доданій вартості була найвищою в Індії (16,8

%), Індонезії (13,3 %), Китаї (7,3 %) та Аргентині (7,1 %). У Німеччині та Великій Британії аграрний сектор склав менше 1% валової доданої вартості (рис. 2.7).

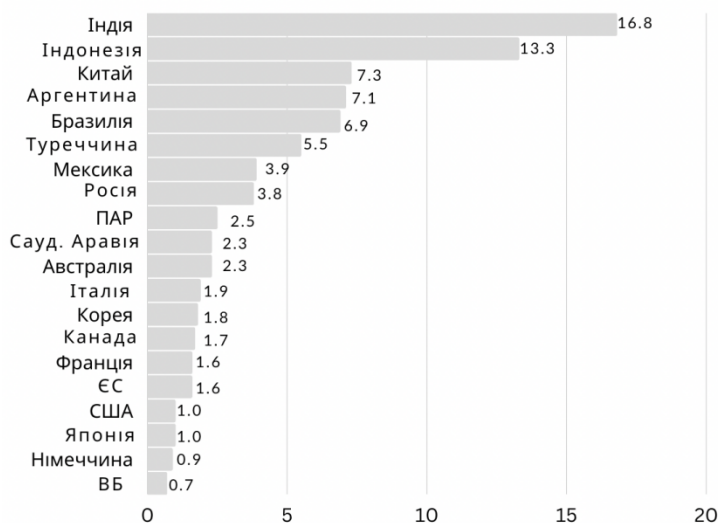


Рисунок 2.7 - Валова додана вартість: Сільське господарство в 2021 році у % від загальної валової доданої вартості [33]

Щоб оцінити конкурентоспроможність у сфері енергетики, а саме показник енергоефективності, Міжнародне енергетичне агентство (МЕА) аналізує енергоємність економіки. Це передбачає вимірювання кількості енергії, необхідної для досягнення певного обсягу економічного результату.

За даними МЕА, країни ЄС досягають найкращих результатів серед усіх країн G20. У Великобританії, наприклад, лише 0,06 кг нафтового еквіваленту (кг н. е.) енергії було потрібно для виробництва одного міжнародного долара ВВП. Італія (0,07 кг н.е.), Німеччина (0,08 кг н.е.) і Франція (0,09 кг н.е.) також повідомили про схожі показники. Економіка ПАР (0,42 кг н.е.), Індії (0,40 кг н.е.) і Росії (0,35 кг н.е.) була значно більш енергоємною (рис. 2.8).

Наостанок не менш важливо розглянути сектор прямих іноземних інвестицій та загальну допомогу розвитку країнами G20.

Інвестиції та допомога розвитку є важливим двигуном економічного зростання та інновацій. Нещодавно світ потрясли дві серйозні кризи через пандемію COVID-19 та початку війни в Україні. Тому допомога один одному наразі стала ще більш важливою.



Рисунок 2.8 - Енергоємність економіки у 2020 р. в кг нафтового еквіваленту (кг н.е.) постачань первинної енергії на 1 міжнародний долар США [34; 36]

Заходи інвестиційної політики, вжиті багатьма урядами країн G20 з лютого 2022 року у відповідь на війну в Україні, становлять досі небачений колективний вплив на міжнародні інвестиції. Ці заходи не змінюють загальну позицію урядів, оскільки вони продовжують дозволяти собі відкритість для інвесторів з країн, не пов'язаних із вторгненням, але вони мають велике значення для міжнародних інвестицій у всьому світі.

Як відомо, після 2015 року відбувся спад світових надходжень прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Більше того, він ще більше прискорився кризою COVID-19 у 2020 році. Але після цього світові надходження ПІІ зросли приблизно на 64% у 2021 році, завдячуючи в основному країнам G20. Проте перспективи залишаються невизначеними з огляду на поточний геополітичний контекст та нестабільність у світі.

Останні дані про оголошені нові інвестиційні проекти з бази даних OECD демонструють наступні ознаки відновлення деяких економік після пандемії COVID-19. У 2021 році капітальні витрати в країнах G20 зросли на 14% (рис. 2.9). Однак у порівнянні з рівнем до пандемії загальні капітальні витрати в економіках G20 скоротилися на 15%. На галузевому рівні найбільше річне зростання капітальних видатків спостерігалось у сфері послуг та виробництві (на 15% та 38% відповідно).

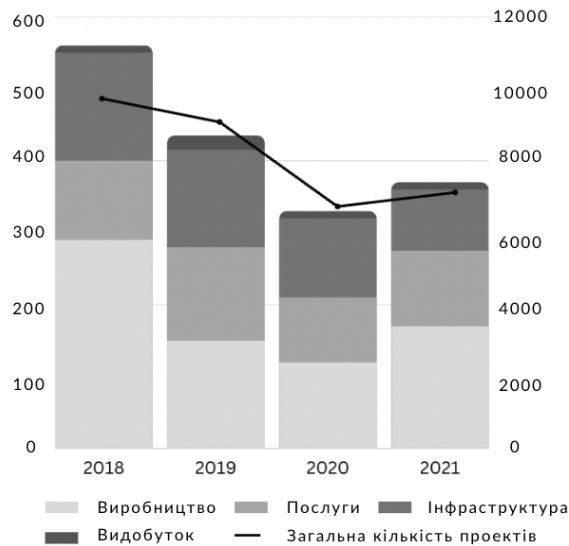


Рисунок 2.9 - Транскордонна інвестиційна діяльність в економіках G20 [37, с.3]

**Капітальні витрати від оголошених нових проектів за галузями (млрд. дол. США)*

Тим не менш, вартість нових анонсованих інвестиційних проектів в інфраструктурі та у видобувних галузях (переважно вугільній, нафтовій та газовій) у 2021 році впала на 12% та 19% порівняно з 2020 роком [37, с.4].

2.2. Ключові досягнення G20 у царині поглиблення та динамізації міжнародних економічних відносин

На початку свого існування як форуму на рівні лідерів країн у 2008 році після глобальної фінансової кризи G20 зосередилася на відновленні економічного зростання, забезпеченні глобальної стабільності та сприянні стійкості. Відтоді G20 розширила свій порядок денний, щоб охопити соціальні, економічні та екологічні виклики зі стійкими економічними вимірами і досягла в них значних результатів.

В 2019 році відбувся саміт лідерів країн G20 в Осаці, де прийняли новий План дій у період до 2030 року, а також проаналізували результативність їх діяльності впродовж минулого десятиліття.

Як виявилось, після прийняття Плану дій та Порядку денного G20 до 2030 року, дії, передбачені на підтримку глобальних цілей, зросли в кількісному вираженні (рис.2.10).

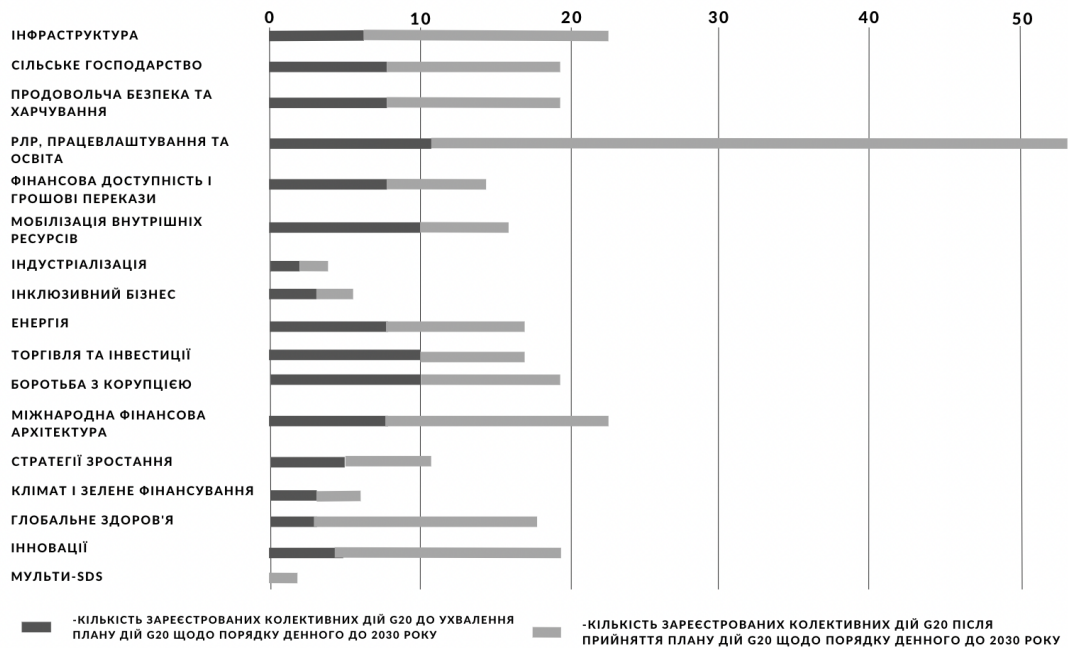


Рисунок 2.10 - Кількість зареєстрованих колективних дій G20 у секторах сталого розвитку (2010-2019) [25, с.7]

Результати діяльності самітів та робочих груп G20 дійсно вражають, але для кращого та більш детального розуміння результатів та досягнень G20 для міжнародної економічної стабільності, давайте розглянемо окремо сектори її впливу та її діяльність в цих окремих секторах.

1. Стратегії зростання

Після фінансової кризи 2008-2009 рр. «Великій двадцятці» було доручено, в якості основного мандата, досягти потужного, стійкого та збалансованого зростання (з подальшим посиленням на «всеохоплююче зростання»), прискорити та закріпити посткризове відновлення, а також забезпечити підтримку появи нових джерел зростання. Для досягнення цієї мети члени G20 взяли на себе зобов'язання застосовувати всі наявні інструменти монетарної, фіскальної та структурної політики.

Оцінка ОЕСР (2018 р.) «Кількісна оцінка впровадження та впливу стратегій зростання членів G20» виявила, що:

- Близько двох третин ключових зобов'язань у Комплексних стратегіях зростання, висунутих на саміті в Брісбені (2014 р.), а також у скоригованих стратегіях зростання на саміті в Анталії (2015 р.), було повністю виконано.

- Половина ключових заходів у скоригованих стратегіях зростання на саміті в Ханчжоу (2016 р.) та близько 40% заходів у скоригованих стратегіях зростання на саміті в Гамбурзі (2017 р.) були повністю виконані (рис. 2.11).
- Виконання цих зобов'язань підвищило ВВП G20 приблизно на 1,8% до 2018 року, хоча навколо цієї оцінки існував високий ступінь невизначеності [38. с.1].

Постійна прихильність G20 до сильного, стійкого та збалансованого зростання підтримує глобальне процвітання, в тому числі через позитивний вплив на країни, що не входять до G20. У 2019 році під час головування Японії Велика двадцятка розглянула дві теми, «глобальний дисбаланс» і «старіння», як ключові аспекти стратегії зростання серед широкого спектру питань, пов'язаних з обговоренням зростання. Такі обговорення допомагають країнам визначити відповідні та ефективні політичні заходи для досягнення сильного, стійкого, збалансованого та інклюзивного зростання.

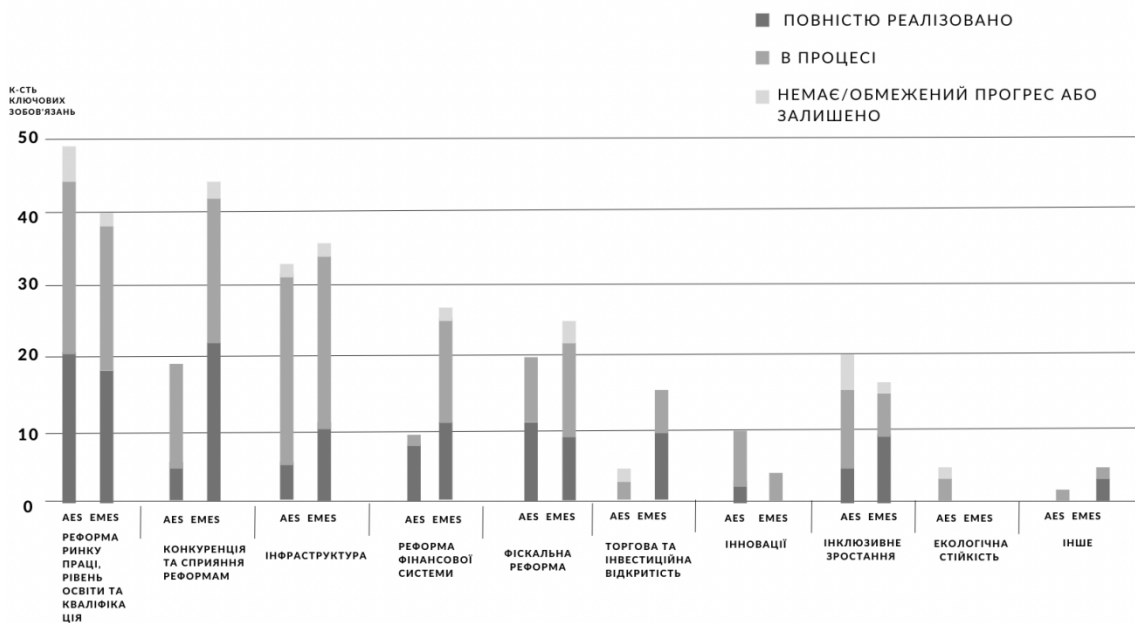


Рисунок 2.11- Прогрес у впровадженні стратегій зростання Ханчжоу та Гамбурга [25; с. 9]

Примітка* Дані щодо пріоритетних сфер G20 з розвиненими економіками (АЕС, лівий стовпець) і економіками, що розвиваються (ЕМЕС, правий стовпець) представлені окремо.

2. Мобілізація внутрішніх ресурсів

Ще з 2009 року G20 досягла значних успіхів у своєму порядку денному щодо мобілізації внутрішніх ресурсів (DRM), а саме в посиленні міжнародного податкового співробітництва, усуненні податкового шахрайства та зменшенні ухилення від сплати податків у всьому світі, а також посиленні мобілізації внутрішніх ресурсів у країнах, що розвиваються, що є однією з її головних ініціатив і, можливо, її головним досягненням. Глобальний форум з прозорості та обміну інформацією (EOI) для цілей оподаткування, створений ОЕСР, налічує 154 члени, які зобов'язуються впроваджувати та контролювати міжнародні стандарти щодо EOI. Завдяки підтримці G20 було створено потужну інфраструктуру EOI та Автоматичний обмін інформацією (AEOI), що забезпечує ефективний набір інструментів для дотримання міжнародних податкових вимог.

Обмін за стандартом AEOI, розпочатий у 2017 році, спричинив серйозні зміни в міжнародній податковій прозорості та здатності юрисдикцій боротися з офшорними ухиленнями від сплати податків [25, с.10].

У 2018 році вперше відбувся обмін інформацією про 47 мільйонів офшорних рахунків загальною вартістю майже 5 трильйонів євро. Аналіз ОЕСР показує, що автоматичний обмін інформацією призвів до скорочення на 25% банківських депозитів у міжнародних фінансових установах. Починаючи з 2009 року і до впровадження AEOI, уряди визначили понад 95 мільярдів євро додаткових доходів через механізми добровільного дотримання та інші офшорні розслідування. Тепер, коли загальний стандарт звітності повністю запроваджено, ця сума має стабілізуватися, і країни щорічно стягуватимуть податки з доходу, отриманого від розкритих активів.

3. Торгівля та інвестиції

Міжнародна торгівля та інвестиції підтримують світову економіку та розвиток. Політичні рішення G20 у цій сфері мають сильний вплив на глобальне зростання, міжнародну торгівлю та інвестиційні потоки, а також їхню організацію в глобальні та регіональні ланцюги створення вартості. Крім того, на членів G20 припадає 70% допомоги для торговельних потоків і приблизно така ж частка світових прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Співпраця G20 була критично

важливою, оскільки світова економічна криза останніх років ознаменувала структурний зсув у взаємозв'язку між глобальним зростанням і міжнародною торгівлею та інвестиційними тенденціями [25, с.11].

Щоб відродити міжнародну торгівлю та сприяти інтеграції країн, що розвиваються, «Велика двадцятка» підтримує міжнародну торгівлю та відтворює глобальні ланцюги створення вартості (GVCs), тим самим сприяючи просуванню до широкого спектру Цілей сталого розвитку (ЦСР). Країни, що розвиваються, глибоко залучені до GVC, змогли використати цю участь для досягнення швидкого зростання продуктивності, підвищення зайнятості в сучасному секторі, вражаючого зростання рівня життя та зниження рівня бідності.

Робоча група G20 з торгівлі та інвестицій (TIWG), заснована під час головування Китаю, є непереговорним форумом, який сприяє діалогу, розумінню та консенсусу з питань торгівлі та інвестицій. Наприклад, робота групи призвела до таких наслідків:

- *Збереження відкритих ринків і реформування системи багатосторонньої торгівлі:* на першому саміті лідерів у Вашингтоні в 2008 році G20 підкреслила «виключну важливість відмови від протекціонізму» і зобов'язалася «утримуватися від встановлення нових бар'єрів для інвестицій або торгівлі товарами та послуг, запровадження нових експортних обмежень або впровадження непослідовних заходів СОТ для стимулювання експорту» протягом наступних 12 місяців [39]. Згодом цю ідею було продовжено до закінчення її дії наприкінці 2019 року.

- *Міжнародні інвестиції:* члени G20 досягли спільного прогресу в усуненні перешкод для міжнародних потоків капіталу. В Буенос-Айресській декларації лідерів G20 було підкреслено життєво важливе значення торгівлі та інвестицій для підтримки зростання, продуктивності, інновацій, створення робочих місць і розвитку, а також визнано внесок багатосторонньої торгової системи [20]. Відзначаючи, що система наразі стикається з проблемами та що є можливості для вдосконалення, лідери погодилися підтримати необхідну реформу СОТ для покращення її функціонування.

- *Спрощення процедур торгівлі:* після 9-ї конференції міністрів СОТ на Балі, результатом якої було укладення Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі (ТФА), G20 взяла на себе зобов'язання ратифікувати ТФА і виконала це зобов'язання в січні 2018 року. Кількість ратифікацій у всьому світі наразі зростає: до січня 2019 року 141 член СОТ ратифікував ТФА. На сьогодні, ТФА призвела до скорочення торговельних витрат для країн на 14-18%, причому найбільші прибутки отримали країни, що розвиваються.

- *Принципи формування глобальної інвестиційної політики:* у 2016 році G20 узгодила дев'ять необов'язкових Керівних принципів формування глобальної інвестиційної політики, які містять вказівки щодо формування інвестиційної політики з метою сприяння відкритому, прозорому та сприятливому глобальному політичному середовищу для інвестицій та сприяння узгодженості формування національної та міжнародної інвестиційної політики, а також інклюзивному економічному зростанню та сталому розвитку.

4. *Інфраструктура*

Інфраструктура та інвестування в даний сектор знаходиться в Порядку денному Великої двадцятки, спрямованої на зміцнення структурних основ глобального зростання та підвищення його стійкості при мінімізації негативних наслідків.

Основний прогрес на сьогоднішній день включає:

- підтримка структурних реформ для сприяння транскордонному/ регіональному зв'язку в країнах, що розвиваються, та визначення зразкових інфраструктурних проектів;
- реформа багатосторонніх організацій для посилення участі в державно-приватних партнерствах (PPPs), засобів підготовки проектів та оптимізації балансу багатостороннього банку розвитку (MDB);
- робота над фінансуванням розвитку та мобілізацією приватного фінансування (наприклад, PPP, інструменти приватного сектора та змішане фінансування);

- залучення інституційних інвесторів для довгострокового інвестування, управління інфраструктурою та диверсифікації фінансових інструментів;
- покращення доступності даних і прозорості інвестицій в інфраструктуру через заплановану Ініціативу даних інфраструктури міжнародних організацій;
- створення Глобального інфраструктурного центру G20 для покращення підбору інвесторів до проектів, а також Глобального альянсу інфраструктурних зв'язків для підтримки співпраці та обміну знаннями з відповідними установами та ініціативами [25, с.15].

Крім того, G20 також виступила посередником у укладенні угоди щодо нових інфраструктурних стандартів, включаючи Принципи високого рівня G20/ОЕСР для довгострокового інвестиційного фінансування інституційними інвесторами, Керівну записку G20/ОЕСР щодо диверсифікації фінансових інструментів для інфраструктури та МСП, та Принципи високого рівня G20 щодо сталого середовища існування через регіональне планування.

5. Фінансове залучення та грошові перекази

G20 взяла собі за мету відповідно до Порядку денного на період до 2030 року зменшити до 3% вартість грошових переказів і скасувати коридори грошових переказів із вартістю понад 5%. Досягнення цієї мети, як мінімум, генеруватиме додаткові 25 мільярдів доларів США на рік до 2030 року [40, с.11].

Робота над грошовими переказами сприяє досягненню позитивних результатів. З 2011 по 2019 роки світова база даних Світового банку Remittance Prices Worldwide зафіксувала падіння середньосвітової вартості грошових переказів з понад 9% до менше ніж 7%. Крім того, більше половини коридорів грошових переказів, які відстежувалися в усьому світі, мали доступні послуги з вартістю нижче 5%.

Щоб виконати свої зобов'язання, G20 створила Глобальне партнерство з фінансової доступності (GPII) разом із партнерами-виконавцями. План дій G20 щодо фінансової доступності включає 10 сфер діяльності для підвищення фінансової доступності для всіх, включаючи найбільш вразливі верстви

населення, осіб і підприємств, у формальній і неформальній економіці. Вони включають роботу, зосереджену на фінансах МСП, регулюванні та взаємодії з глобальними органами, що встановлюють стандарти у фінансовому секторі, ринках і платіжних системах, захисті фінансових споживачів і фінансовій грамотності [41, с.20-21].

В інших сферах робочої програми цифрові рішення обіцяють підвищити фінансову доступність шляхом залучення нових постачальників послуг, таких як оператори мобільних мереж (MNO) і фінтех-компанії, у цей сектор, з надзвичайними результатами в деяких країнах, що розвиваються: згідно з даними бази даних Global Findex, суб-Африканська Сахара є світовим лідером у сфері мобільних грошей: у середньому 21% дорослих у цьому регіоні мають рахунок мобільних грошей [42].

З моменту створення GPFІ у 2010 році до сьогодні було досягнуто важливого прогресу. Наприклад, у 2018 році лідери G20 схвалили Посібник із політики щодо оцифрування та неформального сектору, щоб допомогти політикам використовувати оцифровку для фінансового залучення окремих осіб та малих і середніх підприємств до неформальної економіки. Постійне заохочення з боку G20 було особливо ефективним для глобальних органів, що встановлюють стандарти, які все більше визнають важливість фінансової доступності для досягнення своїх основних цілей.

6. Міжнародна фінансова архітектура

З моменту свого заснування G20 працює над підтримкою реформування міжнародної фінансової архітектури, наприклад, реформ у МВФ та Групі Світового банку, що зміцнює стійкість глобальної фінансової системи, зберігаючи при цьому її відкриту та інтегровану структуру.

«Велика двадцятка» заснувала Робочу групу з міжнародної фінансової архітектури (IFAWG), щоб надати політичний імпульс і вагу цій програмі реформ, і у 2016 році визнала необхідність для міжнародної фінансової та валютної системи вирішувати проблеми, що розвиваються, пов'язані зі збільшенням потоку капіталу та цінами на активи.

Основні досягнення G20 у даній сфері на сьогоднішній день включають:

- Широка підтримка серед членів G20 МВФ, щоб Фонд був забезпечений ресурсами належним чином. Тобто члени G20 допомагають досягти більш ефективної співпраці між МВФ і Регіональними фінансовими механізмами, дотримуючись їхніх мандатів.
- Визнання того, що нестабільність фінансових ринків і потоків капіталу підкреслює важливість постійного моніторингу транскордонних потоків капіталу та вивчення інструментів, які допомагають країнам використовувати їх переваги, водночас керуючи ризиками. G20 визнала важливу роль інституційного погляду МВФ на потоки капіталу у забезпеченні систематичної та послідовної макроекономічної політики, щоб допомогти інформувати її 189 країн-членів про те, як найкраще управляти потоками капіталу, враховуючи при цьому специфічні обставини в країні, у тому числі в поточному контексті ризиків зворотного потоку капіталу. Кілька разів G20 також визнавала цінність Кодексу ОЕСР щодо лібералізації руху капіталу. Він закликав ті країни G20, які ще не приєдналися до кодексу, розглянути можливість зробити це, враховуючи особливості країни. Кодекс, відкритий для всіх країн, підтримує країни на шляху до лібералізації потоків капіталу з метою підтримання ринкової довіри та залучення високоякісного капіталу для сталого та збалансованого економічного розвитку.
- Щодо зростання боргової вразливості в країнах з низьким рівнем доходу, то G20 підкреслює важливість багатоаспектного підходу МВФ і Світового банку до посилення прозорості державного боргу, підтримує поточну роботу Паризького клубу та заохочує всіх позичальників і кредиторів, як державних, так і приватних, застосовувати практики сталого фінансування, включаючи використання, серед іншого, аналізу прийнятності боргу МВФ і Світового банку та політики лімітів боргу МВФ/СБ.

7. Інклюзивний бізнес

За останні роки інклюзивний бізнес завжди стояв у центрі стратегій розвитку G20. Глобальна програма «Inclusive Business Framework», створена в 2015 році, окреслила концептуальні параметри та функціонування моделей ІБ.

G20 має на меті розширити моделі ІБ за рахунок збільшення мобілізації фінансових ресурсів, у тому числі через інвестування соціального впливу, змішане фінансування та інші інноваційні підходи до фінансування [43, с.10]. Ці обговорення також охоплюють використання державних закупівель та фінансування міжнародними фінансовими установами для заохочення тиражування передового досвіду. Головування Аргентини у 2018 році також ініціювало розробку інклюзивних бізнес-операційних рекомендацій G20 у співпраці з ПРООН для визначення особливостей або характеристик, які зазвичай використовуються провідними фінансовими установами для оцінки характеру ІБ бізнесу.

Завдяки зусиллям, описаним вище, члени G20 взяли на себе зобов'язання сприяти створенню сприятливих умов для інклюзивного бізнесу та інвестування соціального впливу в рамках ширших зусиль урядів і приватного сектору щодо сприяння розвитку бізнес-моделей, які більше орієнтовані на людей та відповідають ЦСР.

8. Протидія корупції

Порядок денний G20 щодо боротьби з корупцією відіграє важливу роль у просуванні сталого розвитку. Корупція негативно впливає на економічні показники, якість управління та соціальний прогрес загалом. Крім того, на галузевому рівні корупція впливає безпосередньо на вартість проектів, як для приватного, так і для державного секторів, у тому числі в секторі інфраструктури.

Наразі всі члени G20 ратифікували Конвенцію ООН проти корупції. П'ятнадцять країн G20 приєдналися до Конвенції ОЕСР про боротьбу з хабарництвом, а шістнадцять встановили кримінальну відповідальність за підкуп іноземних держав. Застосування Конвенції ООН проти корупції на територіях країн-членів G20, стає більш розширеним: 507 осіб та 163 організації отримали кримінальні санкції за підкуп іноземних держав у країнах-членах з 1999 року; 411

проваджень і щонайменше 142 кримінальних провадження (проти 133 фізичних та 9 юридичних осіб) тривають за підкуп іноземних держав у восьми країнах, які є членами G20 [25, с.33].

9. Діалоги та співпраця з іншими зацікавленими сторонами

G20 прагне зміцнювати партнерство та співпрацю з країнами, що розвиваються, та тими, що мають низький рівень доходу, а також відповідними зацікавленими сторонами, включаючи міжнародні організації, громадянське суспільство, приватний сектор і групи взаємодії G20, з метою посилення глобального партнерства для сталого розвитку.

У партнерстві з міжнародною спільнотою, в цілому, G20 підтримує процеси під керівництвом ООН і визнає, що Політичний форум високого рівня ООН (HLPF) відіграє провідну роль у процесах подальшої діяльності. Майже всі країни G20 вже представили свої добровільні національні огляди на HLPF до 2020 року. Завдяки Механізму добровільного колегіального навчання (VPLM), який залучає членів G20 та гостей, G20 доповнює ці процеси механізмом для постійного вдосконалення шляхом обміну досвідом і уроками, отриманими з різних національних стратегій для реалізації порядку денного [44, с.2].

У майбутньому VPLM також має потенціал для залучення країн, що не входять до G20 для обговорення конкретних проблем і рішень, отримуючи підтримку від міжнародних організацій, таких як ОЕСР, ПРООН та ін.

З країнами, що мають низький рівень доходу, «Велика двадцятка» прагне посилити співпрацю через регулярну участь запрошених країн і регіональних організацій у її роботі, а також через сприяння тристоронньому співробітництву як ефективному, інклюзивному та прямому способу обміну знаннями.

«Велика двадцятка» також значно розширила свою взаємодію з африканськими країнами через Африканське партнерство G20. Започатковане в 2017 році для сприяння сталому розвитку відповідно до Порядку денного Африканського Союзу (АС) на 2063 рік і Порядку денного на період до 2030 року, Партнерство сприяє сталому та інклюзивному економічному зростанню шляхом збільшення можливостей працевлаштування для жінок і молоді, а також

допомагає в подоланні бідності та першопричини міграції. Його п'ять ініціатив (Договір G20 з Африкою, підтримка якісної енергетичної інфраструктури G20, ініціатива G20 щодо зайнятості сільської молоді, G20 #eSkills4Girls Initiative та фінансова ініціатива жінок-підприємців) створили значний політичний імпульс і підвищили обізнаність про проблеми та можливості в Африці (рис. 2.12).

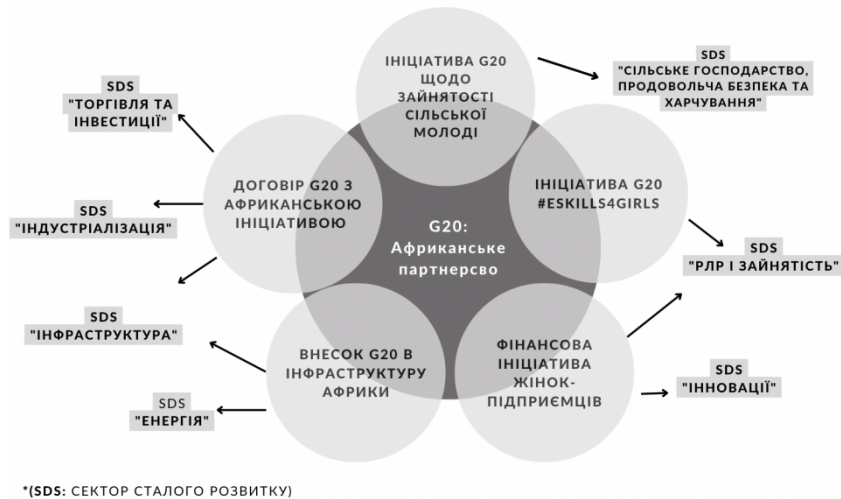


Рисунок 2.12 - Африканське партнерство G20 у рамках Плану дій G20 щодо Порядку денного сталого розвитку до 2030 року [20]

10. Протидія наслідкам пандемії COVID-19

Пандемія сильно пошатнула світову економіку, але «Велика двадцятка», як колись у 2008 році під час фінансової кризи, забрала всі свої сили щоб вистояти перед новим викликом.

Після 2019 року країни G20 виділили 100 мільярдів доларів (приблизно 86,5 мільярдів євро) із 650 мільярдів доларів спеціальних прав запозичення (СПЗ), випущених Міжнародним валютним фондом, для подолання кризи після пандемії COVID-19 [45].

Франція, Великобританія, Італія, Іспанія та Канада також оголосили, що вони перерозподілять 20 відсотків своїх асигнувань СПЗ (або 45 мільярдів доларів) для найбільш вразливих країн. Японія пообіцяла перерозподілити 4 мільярди доларів своїх СПЗ країнам з низьким і середнім рівнем доходу.

Більше того, члени G20 підтримали мету Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо імунізації 70% населення та почали співпрацю з глобальними та регіональними ініціативами в галузі охорони здоров'я (Африканський траст

закупівлі вакцин, Оборотний фонд Панамериканської Організації охорони здоров'я тощо) [46].

Деякі країни також оголосили про наступні рішення у боротьбі з пандемією COVID-19:

- Іспанія оголосила про розподіл додаткових 20 мільйонів доз вакцини на перший квартал 2022 року на додаток до 30 мільйонів, обіцяних на минулий рік.
- Канада виділила 10 мільйонів доз вакцин в рамках ініціативи COVAX до кінця 2021 року. Вона також оголосила про надання фінансової підтримки в розмірі до 15 мільйонів доларів партнерам COVAX Manufacturing Task Force для нарощування потенціалу для розробки та виробництва вакцин і технологій мРНК в Африці шляхом підтримки створення Центру трансферу технологій у Південній Африці.
- За словами представника Європейської комісії Мартіна Сейшелла, «ЄК внесла 40 мільйонів євро на створення Центру трансферу технології мРНК і нещодавно підписала ще один грант з Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) на 15,5 мільйонів євро для сприяння розширенню потужностей з виробництва вакцин. Це частина загальних інвестицій у рамках стратегії «EU Global Gateway», де більше 1 мільярда євро було також витрачено на виробництво продуктів для здоров'я» [46].

2.3. Проблеми та перспективи функціонування G20 в контексті сучасних глобальних викликів

На сьогоднішній день, світ зіткнувся з періодом підвищеної невизначеності для світової економіки, що не може не впливати і на роботу «Великої двадцятки».

Пандемія COVID-19 стала серйозним випробуванням для «Групи двадцяти»: спочатку Група проявила нездатність вийти за межі «нескоординованої національної політики». Однак уряди країн G20 все ж таки зібралися і прийняли низку важливих рішень, до яких можна віднести, наприклад, призупинення виплат

боргів, які їм заборгували деякі з найбільш бідніших країн світу, надаючи мільярди доларів допомоги.

Події останнього саміту також були не достатньо успішні. Хоча головною темою мало б бути формування порядку денного щодо основ постпандемічної макроекономічної політики, сфокусованих на глобальну архітектуру охорони здоров'я, цифрову трансформацію та перехід до сталої енергетики [26, с.1]. Проте в обговореннях домінували війна Росії в Україні та побоювання щодо ядерного протистояння. Більше того, президент Росії Володимир Путін був відсутній на саміті, а лідери інших країн-учасниць оприлюднили спільну декларацію, в якій не підтримали політику Російської Федерації та закликали до негайного виведення російських військ. Заява була прийнята одноголосно, проте було вказано, що деякі країни-члени мають «інші погляди та різні оцінки ситуації та санкцій» [47]. Тобто думки членів G20 у цьому питанні розійшлися.

Такий хід подій посилив геополітичну напруженість. У Сполучених Штатах двопартійні законодавчі зусилля наразі спрямовані на те, щоб позбавити Росію статусу у Світовій організації торгівлі (СОТ) та інших міжнародних установах. Участь Росії у G20 стала предметом суперечок, оскільки деякі західні країни прагнули виключити Москву, хоча члени, такі як Китай і Бразилія, виступили проти цієї ідеї.

Але це ще не все. Напруженість також підсилює стратегічна конкуренція між Китаєм і Сполученими Штатами, що також дедалі більше загрожує співпраці G20.

Крім усього вищесказаного, Члени G20 можуть зіткнутися з розбіжностями щодо того, як впоратися з економічними потрясіннями, які непропорційно впливають на економіки, що розвиваються. Енергетична криза, спричинена війною в Україні, призвела до дефіциту продовольства та стрімкого зростання цін на енергоносії, а також до інфляційного тиску, який спричинив зміцнення долара США за рахунок знецінення валют у країнах з економікою, що розвивається. У результаті все більше країн звертаються до міжнародних кредиторів за допомогою. З початку пандемії більше ста країн звернулися за екстреною

допомогою до Міжнародного валютного фонду (МВФ). У 2022 році кредити МВФ для економік, що перебувають у складному становищі, зросли до рекордного рівня в 140 мільярдів доларів, і очікується, що вони будуть зростати. «Велика двадцятка» запровадила загальні рамки для скасування боргів напередодні свого саміту 2020 року, але лише три країни - Чад, Ефіопія та Замбія - звернулися з проханням про списання боргів відповідно до рамок.

Давня прихильність групи до міжнародного порядку, заснованого на принципах СОТ щодо зниження тарифів та інших торговельних бар'єрів, останніми роками зіткнулася зі зростаючою економічною конкуренцією між великими державами. Президент Трамп розпочав багатосторонню торговельну війну за участю кількох членів G20, наклавши на Китай пакет мит, які адміністрація Байдена в основному залишила в силі. Байден також вжив інших заходів, спрямованих на прискорення економічного відокремлення від Китаю. У серпні 2022 року він підписав Закон про чіпи і науку, який заохочує виробництво передових технологій повернутися до Сполучених Штатів. Цей захід супроводжувався суворим експортним контролем, який обмежив можливість Китаю купувати певні чіпи, вироблені в будь-якій точці світу з використанням американських ресурсів.

Також у групі все ще існують суперечки щодо кліматичної проблеми. Повідомляється, що Китай, Індія, Росія та Саудівська Аравія заблокували угоду про поступову відмову від використання вугілля та субсидій на викопне паливо на зустрічі міністрів навколишнього середовища в липні 2021 року. А після вторгнення в Україну Німеччина та інші країни G20 відмовилися від попередніх обіцянок припинити фінансування проектів з викопного палива за кордоном.

Щодо впливу війни в Україні на світову економіку, то результати експертів дуже невтішні. В загальному, МВФ підрахував зниження показників глобального зростання на 3,6 відсотка у 2023 році. При цьому експерти зазначають, що ситуація може ще більш погіршитися.

Війна дуже впливає на світову економіку, особливо через шоки цін на сировинні товари, які уповільнюють зростання та посилюють кризу вартості

життя, що впливає на сотні мільйонів людей, особливо бідних, які не можуть дозволити собі прогодувати свої сім'ї.

Більше того, стрімко зросла інфляція і вийшла за межі цін на продовольство та енергоносії у цьому році. Це стало причиною того, що головні центральні банки оголосили про подальше посилення монетарної політики, яке є необхідним, але у той же час гальмуватиме відновлення. Постійні збої, пов'язані з пандемією, особливо в Китаї, і відновлення вузьких місць у глобальних ланцюгах постачання перешкоджають економічній діяльності. Подальше порушення постачання природного газу до Європи може призвести до рецесії багатьох економік і спровокувати глобальну енергетичну кризу. І це лише декілька викликів, з якими наразі бореться світ та G20 (рис. 2.13).



Рисунок 2.13 - Проблеми сучасності

Джерело: створено автором

Ось чому світу потрібні рішучі дії та міцна міжнародна співпраця на чолі з «Великою двадцяткою». Але хотілося б конкретніше виділити окремі пріоритети, на які країни можуть зорієнтуватися, співпрацюючи з G20, щоб подолати цю велику кількість проблем.

По-перше, уряди країн разом з G20 повинні зробити все від них залежне, щоб знизити високу інфляцію. Стабільно висока інфляція може загальмувати відновлення та ще більше погіршити рівень життя, особливо для вразливих верств населення. У багатьох країнах інфляція вже досягла максимумів за кілька десятиліть, причому як загальна, так і базова інфляція продовжують зростати. Як

зображено на рисунку 2.14, інфляція продовжує зростати та поширюватися в багатьох економіках світу.

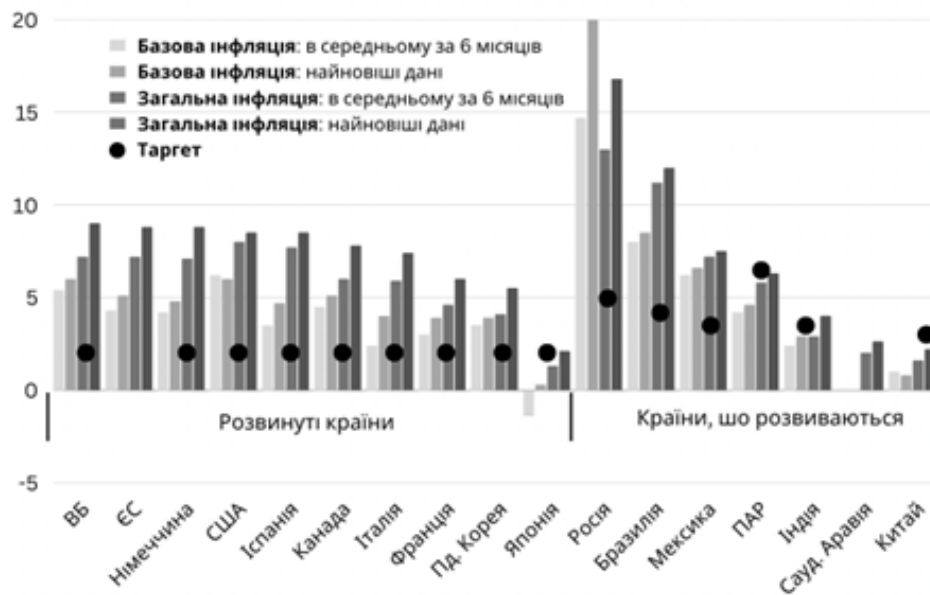


Рисунок 2.14 - Ціновий тиск у країнах G20, загальна та базова інфляція, травень 2022 року, у відсотках за рік [34; 48]

**Примітка: базова інфляція Саудівської Аравії не повідомляється через обмежену кількість даних.*

Вона спричинила цикл посилення монетарної політики, який стає все більш синхронізованим: 75 центральних банків (тобто приблизно три чверті центральних банків) підвищили процентні ставки з липня 2022 року у 3,8 рази. Для країн із розвинутою економікою та з економікою, що розвивається, де ставки були підняті раніше, середнє загальне підвищення ставки становило 3% - майже вдвічі більше, ніж 1,7% для розвинутих економік [46]. І більшість центральних банків повинні будуть продовжувати рішуче посилювати свою монетарну політику.

Зовнішні потрясіння настільки руйнівні, що їх неможливо буде погасити лише гнучкими обмінними курсами. Політики мають бути готовими діяти, наприклад, через валютні інтервенції або заходи з управління потоком капіталу в кризовому сценарії. Крім того, вони повинні завчасно зменшити залежність від запозичень в іноземній валюті там, де рівень боргу високий. Щоб допомогти країнам реагувати в таких обставинах, треба залучитися також підтримкою МВФ

у цьому питанні. Фонд має активізуватися, щоб обслуговувати країни іншими способами. Це має включати надання консультацій щодо управління резервними активами та технічну допомогу для зміцнення комунікацій центрального банку.

По-друге, фіскальна політика має допомагати, а не перешкоджати зусиллям центрального банку знизити інфляцію.

Країни, які стикаються з високим рівнем заборгованості, також повинні будуть посилити свою фіскальну політику. Це допоможе зменшити тягар все більш дорогих запозичень і, водночас, доповнить монетарні зусилля з приборкання інфляції.

У країнах, де відновлення після пандемії просувається швидше, відмова від надзвичайної фіскальної підтримки допоможе знизити попит і, таким чином, знизити ціновий тиск.

Деяким країнам знадобиться особлива підтримка. Це стосується вразливих домогосподарств, які вимагають цілеспрямованих і тимчасових заходів, особливо через високі ціни на енергоносії та продукти харчування. У цьому випадку прямі грошові перекази будуть більш ефективними, а не спотворюючі субсидії чи контроль над цінами, які, як правило, не здатні довгостроково знизити вартість життя.

У середньостроковій перспективі структурні реформи також мають вирішальне значення для стимулювання зростання. Якщо подумати про політику ринку праці, то її покращення точно допоможе більшій кількості людей приєднатися до робочої сили, особливо жінкам.

Нові заходи мають бути нейтральними щодо бюджету - фінансуватися за рахунок нових надходжень або скорочення видатків в інших місцях, без виникнення нових боргів й уникнення роботи проти монетарної політики. Ця нова ера рекордної заборгованості та вищих процентних ставок робить все це подвійно важливим.

Зменшення заборгованості є терміновою необхідністю, особливо в країнах з економікою, що розвивається, із зобов'язаннями, деномінованими в іноземній

валюті (FX), які більш вразливі до погіршення глобальних фінансових умов і де вартість запозичень різко зростає (додаток Б).

Крім цих зусиль, терміново необхідні рішучі дії з боку всіх учасників, щоб покращити Загальний механізм G20 розгляду боргів. Великі кредитори, як суверенні, так і приватні, мають активізуватися та відіграти свою важливу роль у цьому. Дуже важливо, щоб комітети кредиторів Чаду, Ефіопії та Замбії досягли якомога більшого прогресу на своїх засіданнях у короткі строки.

По-третє, світу потрібен новий імпульс для глобальної співпраці під керівництвом G20.

Дійсно, G20 наразі переживає не найкращі свої часи: суперечки між членами та світові проблеми впливають не найкращим чином на координацію роботи Групи. Але щоб уникнути потенційних криз у майбутньому і прискорити зростання та продуктивність, терміново необхідні більш скоординовані міжнародні дії. Головне - спиратися на останні досягнення в різних сферах: від оподаткування та торгівлі до готовності до пандемії та змін клімату. Новий фонд G20 у розмірі 1,1 мільярда доларів США на запобігання пандемії у 2020р., прояви готовності до криз, приєднання США та Китаю до Паризької угоди про клімат, - усе це підтверджує силу «Великої двадцятки».

За даними Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, найневідкладнішими з усіх є дії щодо пом'якшення кризи вартості життя, яка штовхає ще 71 мільйон людей у крайню бідність в найбідніших країнах світу. Оскільки занепокоєння щодо постачання продовольства та енергії зростає, ризики соціальної нестабільності зростають (додаток В).

Щоб уникнути подальшого голоду, недоїдання та міграції населення, країни G20 повинні надати термінову підтримку тим, хто її потребує, у тому числі за допомогою нового двостороннього та багатостороннього фінансування, особливо через Всесвітню продовольчу програму.

У якості негайного кроку країни повинні скасувати нещодавно введені обмеження на експорт продуктів харчування. Такі обмеження є як шкідливими, так і не ефективними для стабілізації внутрішніх цін. Також необхідні подальші

заходи для зміцнення ланцюгів постачання та допомоги вразливим країнам в адаптації виробництва продуктів харчування до кліматичних змін.

На даний момент особливо важливо враховувати складні умови в багатьох африканських країнах. Вплив вищих цін на продовольство в цих країнах відчувається гостро, оскільки на продовольство тут припадає більша частка доходу. Інфляційний, фіскальний, борговий тиск і тиск на платіжний баланс посилюються. Зараз більшість із них повністю закриті від глобальних фінансових ринків і, на відміну від інших регіонів, не мають великих внутрішніх ринків, на які можна звернутись. На цьому тлі вони закликають міжнародну спільноту разом з G20 вжити сміливих заходів для підтримки свого населення. Це заклик, до якого «Велика двадцятка» повинна прислухатися.

Щоб досягти цілей «Одна Земля, Одна Сім'я, Єдине Майбутнє», усім країнам потрібно знайти спільну мову, навіть за умов геополітичної напруженості. І як одного разу сказав індійський лауреат Нобелівської премії Рабіндранат Тагор: «Ви не можете перетнути море, просто стоячи й дивлячись на воду». Для політиків G20 цей вислів означає мати сміливість вжити правильних заходів, направити корабель, на якому ми всі перебуваємо, у безпечну гавань.

ВИСНОВКИ

Отже, в кваліфікаційній роботі була визначена сутність міжнародних організацій (МО) та їх еволюція від простих об'єднань та торгових союзів до потужних та впливових рушіїв глобалізації та створення вже сучасної світової економічної системи, в якій велике значення, в свою чергу, відіграє «Велика двадцятка».

Попередники сучасних міжнародних організацій зароджувалися ще у Стародавній Греції, які існували в формі військово-політичних союзів, а в епоху Середньовіччя з'являлися економічні торгові союзи, які врегульовували тогочасні конфлікти та надавали привілеї містам-учасникам.

В цілому, постійні міжнародні організації, про які ми звикли думати сьогодні, почали виникати аж у XIX столітті. Однак головним проривом для міжнародних організацій став 1919 рік, коли було створено Лігу Націй та Міжнародну організацію праці. Також після Другої Світової війни спостерігається повна глобалізація, яка характеризується процесом створення великої кількості нових угруповань та забезпеченням миру по всіх континентах, а створення «Великої двадцятки» стало гарним завершенням останнього десятиліття XX століття.

Щодо міжнародної інституціональної системи, то вона доволі складна і складається з понад 4 тисяч інститутів. Вона поділяється на міжнародні та торговельні організації, в яких ключову роль відіграють МВФ, СБ, ГАТТ, СОТ тощо. «Велика двадцятка» у контексті цієї системи повністю відрізняється від усіх інших інституцій, бо не є офіційною організацією, а лише місцем зустрічей представників урядів для обговорення нагальних тем.

Головна ціль G20 - це забезпечення діалогу між країнами з різним рівнем розвитку та гармонізація соціально-економіко середовища на всіх куточках планети. Вона намагається підтримувати рівень глобального зростання, допомагати та координувати країни у разі фінансових криз і, у разі необхідності, реформувати міжнародні фінансові інститути. У період останніх років на порядку денному G20 стоїть відновлення економік після пандемії, зменшення

заборгованості країн бідніших регіонів, забезпечення продовольчої та енергетичної безпеки, протистояння зміні клімату, цифрова трансформація тощо.

В загальному, G20 - це не тільки зустрічі країн-учасниць у формі самітів. Механізм діяльності організації набагато складніший і охоплює діяльність керівної «Трійки», Шерпів, Фінансового треку, Робочих груп та Груп взаємодії, співпрацю з іншими міжнародними організаціями (МВФ, СОТ, МОП тощо). Така організація діяльності допомагає «Великій двадцятці» мали величезний вплив на міжнародний політичний порядок денний, знаходити колективні проблеми у різних галузях та знаходити більш ефективні рішення.

«Велика двадцятка» має також високі конкурентні позиції, охоплюючи, в першу чергу, території 19 країн з розвинутою економікою та з економікою, що розвивається, а також Європейський Союз. Вона має величезний вплив у світовій економіці, так як на неї припадає приблизно 85% світового ВВП, 70% світового експорту та 60% світового населення.

Її членами є країни з абсолютно різним рівнем розвитку, тому й показники ефективності діяльності країн-членів кардинально відрізняються. Так наприклад, США в 2020 році мав найвищий рівень ВВП, в 3,7 рази більший, ніж середньосвітовий показник. А в Індії ВВП становив лише 39% середньосвітового показника. Та якщо порівнювати агропромисловий сектор, то частка сільського господарства у валовій доданій вартості була найвищою в 2021 році саме в Індії з показником у 16%, у той час як в США аграрний сектор склав лише 1%.

Незважаючи на такі розбіжності у результатах економічної діяльності членів організації, досягнення «Великої двадцятки» вражають. У 2019 році G20 створила Порядок денний до 2030 року і вже четвертий рік цілеспрямовано діє згідно з ним. Вона досягла неймовірних результатів у виконанні стратегій зростання, мобілізації внутрішніх ресурсів, підтримання організації міжнародної торгівлі та інвестиційних потоків, зміцнення інфраструктури, роботі над фінансовим залученням та грошовими переказами, підтримці «зеленої» економіки та реформуванню міжнародної фінансової архітектури, розширенні моделей інклюзивного бізнесу тощо.

Також «Велика Двадцятка» відіграла дуже важливу роль у протидії наслідкам пандемії COVID-19. Члени Групи підтримують один одного як у вигляді фінансової допомоги, так і поставками необхідних медикаментів та вакцин. Більше того, країнами G20 було виділено більше ніж 100 мільярдів доларів для країн з низьким і середнім рівнем доходу для подолання кризи у зв'язку з пандемією.

Проте пандемія COVID-19 - це не єдиний виклик для G20 на сьогоднішній день. На жаль, наразі думки та політика деяких членів організації (США, Китаю, Росії тощо) повністю розходяться, що супроводжується конфліктами та геополітичною нестабільністю. Більше того, після початку Російської агресії на території України членство Росії у G20 стоїть під великим питанням. До цього ж, є й такі інші члени організації, які повністю підтримують російське вторгнення на територію України, тобто тероризм та геноцид українського населення, чому не є місце у сучасному цивілізованому світі.

Але G20 не має розколотися, щоб там не було. Світ потребує її співпраці, як це колись було у 2008 році. Світ зіткнувся з великою кількістю проблем, які потребують співпраці з G20. Енергетична криза, дефіцит продовольства, нерівність населення в окремих регіонах, кліматичні зміни, підвищений рівень заборгованості країн, - це лише кілька з найактуальніших проблем, без вирішення яких, не буде забезпечено світову економічну стабільність.

І щоб вирішити ці проблеми, G20 має вжити таких заходів:

- знизити інфляцію за допомогою гнучких обмінних курсів, валютних інтервенцій, заходів з управління потоком капіталу в кризовому сценарії;

- гармонізувати співпрацю між країнами-членами для досягнення спільних цілей та уникнення можливих криз за рахунок скоординованої соціально-економічної політики та фінансової підтримки;

- залучитися підтримкою МВФ, отримуючи технічну допомогу для зміцнення комунікацій центральних банків та проводячи консультації щодо управління резервними активами;

-посилити фіскальну політику та зменшити рівень заборгованості за допомогою розумної політики великих кредиторів тощо.

Тобто усім країнам разом з G20 треба мати на меті загальне світове благо у кожному куточку планети, а не лише досягнення своїх короткострокових цілей. Бо кожен з нас на цій землі - це частина єдиного цілого, і якщо десь комусь погано, то страждатимуть абсолютно усі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. “Amphiktyonie” Knut Usener, Siegfried Kreuzer erstellt: November 2008.
URL: https://www.bibelwissenschaft.de/fileadmin/buh_bibelmodul/media/wibi/pdf/Amp_hiktyonie__2018-09-20_06_20.pdf
2. Стоянов А. Н., Нариси історії та догматики міжнародного права: лекції, читані у 1873-1874 акад. року у Харківському університеті / О. М. Стоянов. - Харків: Типогр. Харків. ун-ту, 1875. - 742 с.
3. David Nicolle “Forces of the Hanseatic League 13th-15th centuries”, *Osprey Publishing Ltd*, 2014
4. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. – К., 2001.
5. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011 – 226 с.
6. Woodrow Wilson “Fourteen Point Speech”, 8 January 1918p, URL: https://web.ics.purdue.edu/~wggray/Teaching/His300/Handouts/Fourteen_Points.pdf
7. Archer C. International organization. – London, 1992.
8. P. Martin, Interview conducted by Candida Tamar Paltiel. G8 Research Group. Ottawa, 18 November 2001.
URL: www.g8.utoronto.ca/g20/interviews/Martin011118.pdf.
9. Statement of G7 Finance Ministers and Central Bank Governors, Washington DC, September 25, 1999.
URL: <http://www.g7.utoronto.ca/finance/fm992509state.htm>
10. Michael D. Bordo: The Bretton Woods International Monetary System: An Overview. In: Michael D. Bordo, Barry Eichengreen: A Retrospective on the Bretton Woods System. *The University of Chicago Press*, 1993
11. Goldstein, Judith L.; Rivers, Douglas; Tomz, Michael. "Institutions in International Relations: Understanding the Effects of the GATT and the WTO on World Trade", *Journal International Organization*, January 2007
12. G20 Statement on Reforming the Bretton Woods Institutions. Xianghe, Hebei, China, 15–16 October 2005.
URL: <http://www.g20.utoronto.ca/2005/2005bwi.pdf>

13. E. M. Truman. *The Euro and Prospects for Policy Coordination*. Washington D.C.: Institute for International Economics, 2005.

URL: https://www.piie.com/publications/chapters_preview/3748/04iie3748.pdf

14. G20, Communiqué, G20 Finance Ministers and Central Bank Governors Meeting. Berlin, Germany, 15–16 December 1999.

URL: <http://www.g20.utoronto.ca/1999/1999communiqué.pdf>

15. The Group of Twenty – G20 / Ministry of External Affairs / Government of India. URL: <https://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/g20-august-2012.pdf>

16. E. Beauchesne. Martin warns against complacency. *Montreal Gazette*. 26 September 1999, A9.

URL: https://www.researchgate.net/publication/328305250_An_Overview_of_International_Financial_Reporting_Standards_IFRS

17. The G20 summit in Antalya. Seeking global growth through collective action. Briefing, November 2015.

URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/571326/EPRS_BRI%282015%29571326_EN.pdf

18. *Global Prospects and Policy Changes*. G-20 Leaders' Summit, September 4-5 Hangzhou, 2016, China.

URL: <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/2016/090116.pdf>

19. *Priorities of the 2017 G20 Summit*. G20 Germany 2017, Hamburg.

URL: https://www.g20germany.de/Content/DE/_Anlagen/G7_G20/2016-g20-praesidentschaftspapier-en___blob=publicationFile&v=1.pdf

20. G20 Leaders' declaration. Building consensus for fair and sustainable development, Argentina 2018.

URL: http://www.g20.utoronto.ca/2018/buenos_aires_leaders_declaration.pdf

21. *G20 Osaka Leaders' Declaration*, 2019.

URL: https://www.consilium.europa.eu/media/40124/final_g20_osaka_leaders_declaration.pdf

22. *G20 Summit of November 2020*. Great expectations despite boycott calls. Briefing / European Parliament.

URL:[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/659351/EPRS_BRI\(2020\)659351_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/659351/EPRS_BRI(2020)659351_EN.pdf)

23. The 2021 G20 Summit. Bridging global rifts for a greener and more sustainable future. Briefing / European Parliament.

URL:[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698762/EPRS_BRI\(2021\)698762_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698762/EPRS_BRI(2021)698762_EN.pdf)

24. The 2022 G20 Summit. Another step towards recovery or a growing rift? Briefing / European Parliament .

URL:[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/738213/EPRS_BRI\(2022\)738213_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/738213/EPRS_BRI(2022)738213_EN.pdf)

25. G20 contribution to the 2030 Agenda. Progress and Way Forward. OECD Report.

URL:
<https://www.oecd.org/dev/OECD-UNDP-G20-SDG-Contribution-Report.pdf>

26. Outcome of the 2022 G20 summit in Bali, Indonesia. Briefing. European Parliament.

URL:[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739263/EPRS_BRI\(2022\)739263_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/739263/EPRS_BRI(2022)739263_EN.pdf)

27. G20 Finance Track. Presentation by the Coordinating Ministry for economic Affairs of the Republic of Indonesia, February 18, 2016.

URL: <https://www.ekon.go.id/source/publikasi/materi-ibu-nella.pdf>

28. Official website of India's G20 Presidency

URL: <https://www.g20.org/en/workstreams/finance-track/>

29. P Holcombe Henley and N. M. Blokker. The Group of 20: A Short Legal Anatomy from the perspective of International institutional Law. 2013

30. Juan Roberto Lozano. The Key Role of No-carbon National Oil Companies in Global Climate Action: Leveraging the G-20 Forum to Accelerate Energy. Universidad Nacional Autónoma de México, October 2021

31. Sajan C Kumar. G20 education working group to focus on inclusivity. *Financial Express* - January 30, 2023. URL:

<https://www.financialexpress.com/education-2/g20-education-working-group-to-focus-on-inclusivity/2963762/>

32. Overview of Saudi Arabia's 2020 G20 Presidency. Realizing Opportunities of the 21st Century for All, December 2019. URL: http://www.g20.utoronto.ca/2020/2020-Presidency_Agenda-V5.pdf

33. The World Bank. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>

34. International Monetary Fund. World Economic Database. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLS/world-economic-outlook-database#sort=%40imfdate%20descending>

35. Database of The Organization for Economic Cooperation and Development. URL: <https://data.oecd.org>

36. Data and Statistics of the International Energy Agency. URL: <https://www.iea.org/data-and-statistics>

37. Twenty-seventh Report on G20 Investment Measures. OECD and UNCTAD, 7 July 2022. URL: <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/27th-OECD-UNCTAD-Report-on-G20-Investment-Measures.pdf>

38. Quantifying the Implementation and Impact of G-20 Members' Growth Strategies. OECD Report. URL: <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/2014/growthstrat.pdf>

39. Declaration of the Summit on Financial Markets and the World Economy. G20 Leaders' Declaration. Washington DC, 15 November, 2008. URL: https://www.ecb.europa.eu/ecb/shared/pdf/crisis/081115_g20_summit_declaration_en.pdf

40. INFORM # 4 – The Impact of COVID-19 on Remittances in EU and OECD Countries. European Migration Network, 2020 URL: <https://www.oecd.org/els/mig/EMN-OECD-Inform-01122020.pdf>

41. G20 2020 Financial Inclusion Action Plan. Global Partnership for Financial Inclusion. October 2020.

URL:<https://www.gpfi.org/sites/gpfi/files/sites/default/files/G20%202020%20Financial%20Inclusion%20Action%20Plan.pdf>

42. The Global Findex Database 2021

URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/globalindex>

43. G20 Development Working Group; G20 INCLUSIVE BUSINESS FRAMEWORK, 2015, Turkey URL: <http://g20.org.tr/wp-content/uploads/2015/11/G20-Inclusive-Business-Framework.pdf>

44. 2020 Annual Update on G20 Development Commitments and the G20 Action Plan on the 2030 Agenda for Sustainable Development

URL: <https://dwgg20.org/app/uploads/2021/10/Annual-Update.pdf>

45. K. Georgieva. IMF Governors Approve a Historic US\$650 Billion SDR Allocation of Special Drawing Rights. IMF. August 2, 2021 URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/07/30/pr21235-imf-governors-approve-a-historic-us-650-billion-sdr-allocation-of-special-drawing-rights>

46. Overview of 2021 Commitments: Health, Climate, Development Financing. *ANALYSIS*. 4 November 2021 URL: <https://focus2030.org/Overview-of-G20-2021-commitments-health-climate-development-financing>

47. G20 Bali Leaders' Declaration. Bali, Indonesia, November 15-16, 2022. URL:https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/11/16/g20-bali-leaders-declaration/?utm_source=link

48. Haver Analytics Database. URL: <https://www.haver.com>

ДОДАТКИ

Додаток А

Держави-члени G20, G8 та G7

Джерело: www.us.boell.org

Додаток Б

Боргова вразливість

Дохідність суверенних облігацій зараз перевищує 10 відсотків майже в третині країн з ринковою економікою, що розвивається

(Відсоток емітентів EMBIG із прибутковістю понад 10 відсотків, середнє значення за 3 тижні)



Джерело: Bloomberg Finance L.P.; Розрахунки персоналу МВФ

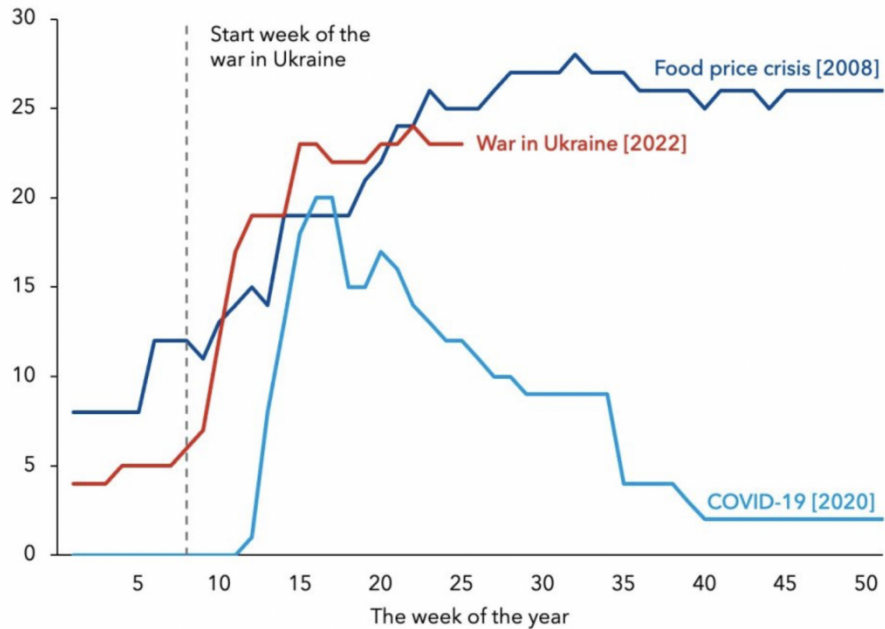
Примітка Країни EMBIG включені до глобального індексу облігацій J.P. Morgan Emerging Market Bond Index*

Додаток В

Продовольчий протекціонізм

Знову різко зросли обмеження на експорт продуктів харчування.

(Кількість країн, які вводять обмеження на експорт продуктів харчування)



Джерело: *Food Security Portal*

Примітка: Горизонтальна вісь: 1 = перший тиждень року. Дані з *Export Restriction Tracker*

((27 червня 2022 р.) Дані охоплюють обмеження як в країнах G20, так і в країнах G20 (Аргентина, Індія, Індонезія, Росія, Туреччина через кризу в Україні).

Короткий звіт подібності



Ім'я користувача:
Міжнародної торгівлі і маркетингу Іщенко Анна

ID перевірки:
1015131827

Дата перевірки:
17.05.2023 15:03:57 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
17.05.2023 15:08:18 EEST

ID користувача:
100005724

Назва документа: Вареник О.С. Країни Групи двадцяти у розвитку світової економіки

Кількість сторінок: 58 Кількість слів: 12991 Кількість символів: 94994 Розмір файлу: 4.34 MB ID файлу: 1014813215

Виявлено модифікації тексту (можуть впливати на відсоток схожості)

2.13% Схожість

Найбільша схожість: 0.89% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1008137703)

0.83% Джерела з Інтернету 42 Сторінка 60

1.76% Джерела з Бібліотеки 129 Сторінка 60

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1

Підозріле форматування 9 сторінок